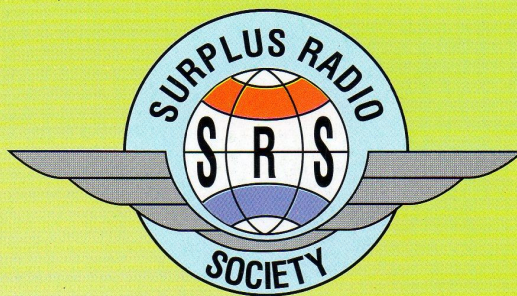

SURPLUS RADIO BULLETIN

nr. 44 - sept./ okt. 2006

officieel orgaan van de S.R.S.

ISSN: 1384-0827

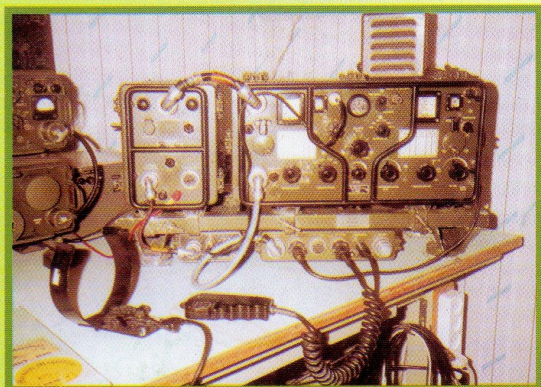
Hallicrafters SX28

Dick van den Berg, PA2DTA

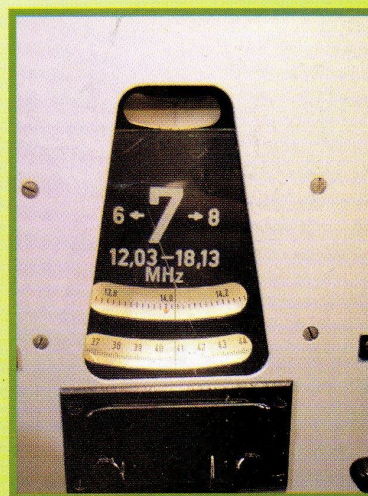
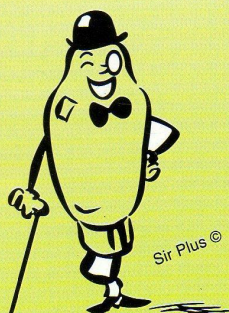
Feind hört wirklich mit!

Ton Burger

Mijn project 3030

Han ter Horst, PA3HCY

LO6K39a

Frans Koop, PA1SR

De Surplus Radio Society (SRS) is opgericht op 18 december 1994 te Apeldoorn.

De SRS is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nr. V 482979.

Website SRS: <http://www.pi4srs.nl>

BESTUUR

Voorzitter: Dick van den Berg, PA2DTA tel.: 0595-572066
Secretaris: Roel van Gulik, PA3DXI tel.: 023-5295851
Penningmeester/
Ledenadm.: Hans Muijser, PA0MJW tel.: 010-5215915
Lid: Jan Wassink, PA0HCO tel.: 0575-561821
Fred Jacobs, PA1FJ tel. 018 2531385

SECRETARIAAT Roel van Gulik, PA3DXI, W. de Zwijgerlaan 36,
2012 SC Haarlem. Tel. 023-5295851.
E-mailadres: rvgulik@dds.nl

Lidmaatschap:

Voor het gehele jaar 2005 bedraagt de contributie € 29,- (voor leden met een postadres in Nederland), of hiervan een evenredig deel indien men tussentijds lid wordt. Het lidmaatschap gaat in zodra de verschuldigde contributie + een éénmalig inschrijfgeld van € 5,- is ontvangen op giro nr. 223855 of bankrek. nr. 42.17.19.710 t.n.v. penningmeester Surplus Radio Society te Bleiswijk.

Informatie over of aanmelding voor het lidmaatschap van de SRS, dient contact te worden opgenomen met de secretaris:
Roel van Gulik, Willem de Zwijgerlaan 36, 2012 SC Haarlem.
tel. 023-5295851 e-mail adres: rvgulik@dds.nl

For information about the SRS membership, contact the secretary of the SRS: Roel van Gulik, address: Willem de Zwijgerlaan 36, 2012 SC Haarlem, Netherlands, tel. 0031(0)23 5295851 e-mail address: rvgulik@dds.nl

The yearly subscription for members having their residence outside the Netherlands is € 35,-. New members pay an once-only enrolment fee of € 5,-. Payments can be transferred in 3 different ways: (money transfer between EU-countries is free of charge, check with your bank)

1. ABN-AMRO IBAN: NL 21 ABNA 0421719710 BIC: ABNANL2A

2. Postbank: IBAN: NL 89 PSTB 0000223855 BIC: PSTBNL21

3. Put € 40,- banknotes on an envelope and mail this to the treasurer, addressed as follows: J.W. Muysen, Koperwiekdreef 20, 2665 VE Bleiswijk, the Netherlands.

Conceal the note between pieces of paper or carton.

COMMISSIES

Evenementen:

Fred Marks PA0MER: verenigingsdagen, velddagactiviteiten, wedstrijden.

Frans Veltman: contactpersoon Koninklijke Landmacht.

Radioamateurbuurzen:

Piet Anders PA3FGM en Fred Jacobs PA1FJ.

Techniek:

Ruud van Lambalgen PA0RVL,

Mark Roubos PH9GRC,

AM en CW net:

Jan Wassink PA3HCO AM-net

Piet van Veen PA0CWF CW-net.

Op zondagochtend is er vanaf 9.15 uur lokale tijd het **CW-net** op 3575 kHz, onder leiding van Piet van Veen PA0CWF. Elke eerste zondag van de maand gaat het CW-net onder de verenigingscall PI4CWF de lucht in.

Het **AM-net** begint elke zondagochtend om 10 uur tot ongeveer 12 uur lokale tijd, op 3705 kHz. Het AM-net draait onder de verenigingscall PI4SRS, behalve op de eerste zondag van de maand. Het AM-net wordt door verschillende net-leiders geleid, zie hiervoor het netschema elders in dit Bulletin. Vaak wordt een telefoonnummer bekend gemaakt waarop luisteraars zich kunnen melden. Elke eerste zaterdag van de maand (behalve de zomermaanden) is er vanaf 15 uur lokale tijd een **testnet** op 3705 kHz onder de verenigingscall PI4SRS. Het testnet wordt geleid door Ruud van Lambalgen PA0RVL.

Activiteiten buiten deze officiële netten op genoemde frequenties worden aangemoedigd. Bij voorkeur in de modes AM en CW.

Let ook op de frequenties 29.2 MHz en 50.4 MHz; daar zijn heel goed in de avonduren verbindingen te maken.

Surplusradio Email Groep (SEG):

Voor snelle berichtgeving aan de leden van de SRS door middel van e-mail-berichten.

Aanmelden via: r5schaft@yahoo.com

Rob Vijfschaft: PA3EQB (beheer)

Redactie

Hans Muijser PA0MJW

Roel van Gulik PA3DXI

Gerrit Siebers PA0GSB

Bennie Emaus (grafische redactie)

Frans Veltman (fotografie)

Dick van den Berg PA2DTA (techn. vert.)

REDACTIESECRETARIAAT:

Hans Muijser, PA0MJW, Koperwiekdreef 20,

2665 VE Bleiswijk. Tel. 010-5215915.

E-mail: hmuijser@xs4all.nl

Surplus Radio Bulletin verschijnt 4 maal per jaar.

Kopij liefst op email of CD aangeleverd (in WORD),

tevens een uitdraai van de tekst meesturen. Digitale

foto's als JPEG of TIFF apart (los van document) mee-

sturen. Het beeldmateriaal nummeren en van tekst voor-

zien met een verwijzing naar de plaats in de tekst.

Het materiaal wordt u zo spoedig mogelijk na verwerking teruggezonden.

De redactie houdt zich het recht voor bijdragen in te kor-

ten of te weigeren. Niets uit deze uitgave mag worden

overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de

redactie.

Leden kunnen buiten verantwoordelijkheid van de redac-
tie een gratis advertentie plaatsen die betrekking heeft op
onze hobby.

STICHTING LEDENSERVICE SRS (SLS)

Deze stichting is opgericht om SRS-leden zo mogelijk te kunnen helpen aan (moeilijke) onderdelen, spares, sets en operationale hulpmiddelen. De beheerder kan up-to-date melden wat leverbaar is, hij is indien mogelijk op beurzen en bijeenkomsten aanwezig.

Stapel

(Dick van den Berg, PA2DTA)

Ondanks de hoge temperaturen van de juli-hittegolf viel de QRN nogal mee en zou er overdag wel wat vakantieradioverkeer te verwachten kunnen zijn. De SRS telt intussen al een flink contingent beroeps. Een reden om een SEG15 en een GRC9 van de reservestapel te halen voor buitengebruik (het gemak dient de mens: dan hoeft u keurig in rekken geborgen spullen niet los te wurmen). De SEG15 bleek een beetje last te krijgen van de warmte en staat nu op de winterstapel met de te repareren spullen. De GRC bleek nog niet gemodificeerd zodat AM steeds even op zich laat wachten. Om dan moed te verzamelen voor een kleine ingreep – het continu laten branden van de zendergloeidraden in de stand rtfn- nog maar eens nalezen hoe het ook alweer precies moet en bovenal zodoende ook een mooi excuus om met een stapel bulletins in de schaduw op het terras te gaan zitten. Lijkt het toch dat de Alzheimer-light (de term is van Don oCRN) een beetje heeft toegeslagen; artikeltje niet meer te vinden. Waar stond het ook alweer?

Het is ook een hele stapel intussen, al ruim 40 nummers, en dan ook te bedenken dat het roemruchte nummer 29 er nog steeds niet tussenzit.

Al bladerend kwam ik tot de conclusie dat ik al 24 keer een voorwoordje annex overweging had geschreven. Dit is dus een jubileumbijdrage want dit is nummer 25. Te bedenken dat ik in mijn eerste stukje nog schreef dat ik eigenlijk niet van plan was in de voetsporen van mijn voorganger te treden wat dit betreft.

Zo zie je maar weer dat het heel anders uit kan pakken en dat het toch gelukt is een aardige bijdrage aan bladvulling te leveren, bladvulling die hopelijk verteerbaar is gebleken.

Herlezend realiseerde ik me dat er weliswaar een bepaalde lijn in de stukjes is te ontwaren maar dat ze

INHOUD:

Van de redactie	pag. 1
Agenda	2
SRS Dumpschool	3
Wie weet wat?	4
Nacht van de AM; Netleiders	5
De Kurzwellen-empfangen LO6K39a	6
De VT-buis	9
Uitslag Midwinter Rendez-Vous 2005	10
Halicrafters super skyrider SX 28	12
Feind hört Wirtlich mit!	14
Praatjes vullen geen gaatjes, aluminium wel	16
Mijn project 3030	17
Jouw QRG is 3075 kHz exact!	19
Boekbespreking I	20
Treurig om te zeggen	21
Boekbespreking II	23
Radioweekend bij het Crashmuseum	25
De Kuil	28
SRS Markt	29
Omslag: achterpagina QST van 1942	

eigenlijk steeds vanaf een blancschermpje zijn gestart. Met een beetje geestelijke gymnastiek haal je dan uiteindelijk de laatste punt wel. Als je nou echt anderen deelgenoot wilt maken van je zieleroerselen of technische hoogstandjes is het eigenlijk nog makkelijker om een verhaal(tje) op te schrijven. Dat zal ik ook maar blijven doen; bladerend in al die mooie nummers kom ik tot de slotsom dat ik in totaal zo'n drie complete nummers voor mijn rekening heb genomen. Daar kan nog wel wat bij.

Als u nu ook uw bijdrage blijft leveren.....

Van de Redactie.

Van de redactie

Verschijsning van het bulletin

De Redactie streeft ernaar het bulletin steeds aan het eind van elk kwartaal te laten verschijnen, dus eind maart/juni/september/december.

In het decembern timer zult u tevens de acceptgiro's voor de contributie van het komende jaar aantreffen. De uitgever heeft ongeveer 2-3 weken nodig om met de aangeleverde kopij het bulletin samen te stellen en te produceren, dit betekent dat de Redactie uiterlijk begin van bovengenoemde maanden nog artikelen of bijdragen voor de rubrieken SRS-markt en Wie Weet Wat op de CD naar de uitgever kan plaatsen.

Het komt helaas veel voor dat er nog diverse bijdragen bij de Redactie binnenkomen vlak nadat de CD naar de uitgever is verstuurd, dus gaarne hiermee rekening houden.

Elk ingezonden artikel wordt met een uniek 3-cijferig volgnummer geboekt in het artikelregister waarin is vermeld hoeveel foto's (digitaal of analoog) en schema's er bij het artikel horen en in welk bulletin het artikel geplaatst zal worden.

Wordt een ingezonden artikel door de Redactie als niet plaatsbaar beoordeeld, dan zal de Redactie dit de inzender met opgaaf van reden z.s.m. laten weten. Criterium is dat het artikel in de breedste zin met de hobby te maken moet hebben (zie doelstellingen van de SRS in de Statuten).

Het kan zijn dat u uw artikel niet direct in het komende nummer ziet verschijnen, reden is dat de Redactie er naar streeft om een gevarieerd mogelijk bulletin samen te stellen.

U kunt de Redactie te allen tijde mailen met de vraag wat de status van uw artikel is.

De SRS-website

De nieuwe SRS-website (www.pi4srs.nl) heeft ook de rubrieken SRS-markt en Wie Weet Wat. Omdat volgens de ledenadministratie thans ongeveer 40% van de leden toegang heeft tot het Internet zullen beide rubrieken in het bulletin blijven bestaan. U kunt bijdragen voor deze rubrieken blijven indienen bij de Redactie, ze zullen dan in het eerstvolgende nummer worden geplaatst maar ook direct op de nieuwe website. Wanneer u liever niet wilt dat uw advertentie of bijdrage aan de rubriek Wie Weet Wat op de website verschijnt, vermeldt u er dit dan bij. U kunt uw bijdrage voor deze rubrieken ook direct mailen of insturen naar Richard Arentz (richard@arentz.nl).

Agenda

7 oktober Militariabeurs Breda,
Overakkerstraat 204 4834 XP Breda, aanvang 9:30 uur.
Info 040 2538733

22 oktober Militariabeurs te Vlaardingen 9:00-14:00
Lijnbaanhal Baanstraat 4 Vlaardingen,
Info 010 - 4742916 of 06 53909654

26-29 oktober Groen Bivak 2006 - Wegens het succes van het voorgaande bivak is er besloten om dit jaar weer een Groen Bivak te organiseren. Het bivak zal worden gehouden van 26 t/m 29 oktober 2006 en de locatie is de welbekende boerderijcamping in Kootwijkerbroek. Het Groen Bivak is alleen toegankelijk voor groene radio's, groene (radio)voertuigen, groene (pup)tenten, groene aggregaten, etc.. Dus GEEN ricecooker-radio's, caravans, bungalowtenten, etc. Er is ook geen netstroomvoorziening beschikbaar, men moet zelf energie maken met accu's en aggregaten. Tijdens dit bivak willen we graag onze apparatuur en antennes testen en daarom roepen wij de thuisblijvers op om actief uit te luisteren op 3575 CW en 3705 AM / SSB.

29 oktober Militariabeurs Ciney (België) 7:00 - 16:00.
Info: info@cineyexpo.be of www.promobel.be

4 november Veron - Dag voor de RadioAmateur, Americahal te Apeldoorn. Info: Paul Sterk, PA0STE, pa0ste@amsat.org of pe1mq@amsat.org

4 november Militariabeurs Breda,
Overakkerstraat 204 4834 XP Breda, aanvang 9:30 uur.
Info 040 2538733

4-5 november SRS Nacht van de AM

In de nacht van zaterdag 4 november op zondag 5 november wordt weer de "Nacht van de AM" gehouden. De aanvang is op zaterdag om 22:00 uur en duurt tot zondag 10:00 uur, dus aansluitend ons zondagochtend AM-net. Als basis frequentie zal op 80 meter 3,705 MHz gebruikt worden, en mogelijk op op 40 meter 7,053 MHz. Deze Nacht van de AM is "geen" contest maar een sociaal evenement waarin naar hartelust met AM gewerkt en geëxperimenteerd kan worden. Het is wel de bedoeling met "Surplus" apparatuur te werken. "Ricecookers not Allowed" (luisteren mag wel). Wij zullen regelmatig de "rode pet" doorgeven aan een van de deelnemers daar er voor deze nacht niet speciaal een netleider is aangesteld. Deze Nacht van de AM zal ook kenbaar worden gemaakt aan de Amateur verenigingen in Nederland en Buurlanden, zodat mede band gebruikers onze frequentie's zoveel mogelijk vrij kunnen houden. Namens de SRS, Jan Wassink PA3HCO en Fred Jacobs PA1FJ

11 november Najaarsbijeenkomst SRS.

Op deze najaarsbijeenkomst van de SRS, in het Dorpshuis in Kootwijkerbroek, komen twee beroemde zendstations aan de orde.

Arthur Bauer, PA0AOB, houdt een korte inleiding n.a.v. zijn nieuwe boek "Radio Malabar" dat binnenkort zal verschijnen. Daarna houdt Hans Remeus, PA1HR, een lezing, met filmmateriaal, over de geschiedenis van PCH, Scheveningen Radio, vanaf het begin tot het einde. Aanvang 10:30 uur. Na de lezing houden we een lunchpauze. Aansluitend na de lunchpauze in de middag de ruilbeurs.

Let op! Deze dag was eerder gepland op 18 november!

11 november Radio Onderdelen Markt Assen - Ook dit jaar zal de markt worden gehouden in de veilinghal (Flowerdome) in Eelde. Als u met eigen vervoer naar de markt komt, volg dan de A28. Bij Eelde neemt u afrit 37, waar de route naar de Flowerdome verder met borden is aangegeven. Op het terrein kan gratis worden geparkeerd. Degene die met het openbaar vervoer reist, kan vanaf het NS-station in Assen met de bus, lijn 51, naar Eelde. De entreprijs bedraagt € 3,50 p.p. Kassa's zijn bij de hoofdingang opgesteld en gaan om 9.30 uur open. Het inpraatstation PI9A, zal QRV op 145.275 MHz. Graag tot ziens op 11 november a.s., Roelof, PA3FAM tel. (0592) 31 61 97 - E-mail: info@pi9a.nl

25 november Militariabeurs Duiven Zalencentrum Duiven
Kastanjelaan 2 6921 ES Duiven Gelderland

Aanvang 9:45 Info: 0570 618335 / 026 4428031 / 0573 257595

25 november Verkoop overtollig museummateriaal.
Dorpshuis Hoenderloo, bezichtiging 9:30-10:30 uur, start verkoop 10:30. Info Radiotron Hoenderloo tel. 055-3782128

2 december Militariabeurs Breda, Overakkerstraat 204,
4834 XP Breda, aanvang 9:30 uur.

Info 040 2538733

28-29 december SRS Mid Winter Rendez-Vous.

30 december Militariabeurs Duiven Zalencentrum Duiven
Kastanjelaan 2 6921 ES Duiven Gelderland

Aanvang 9:45.

Info: 0570 618335 / 026 4428031 / 0573 257595

17 februari 2007 Noteer dit vast in uw agenda!
Dit is de (voorlopig) geplande datum voor de
Algemene Ledenvergadering van de SRS

Informatie over Belgische radiobeurzen, zie
http://www.uba.be/actual/activities/activities_nl.html

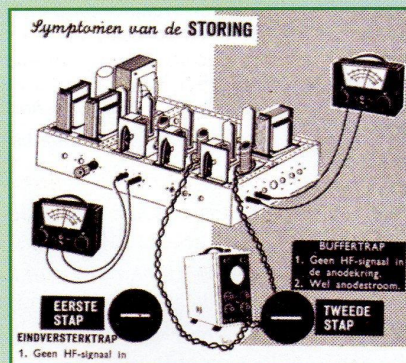
Informatie over militariabeurzen,
zie <http://www.militaria.nl/home.php?page=2>

Aanvullingen voor de agenda zijn altijd welkom via email.
Gaarne zoveel mogelijk informatie vermelden, zoals locatie, tijden, route, etc.

73, Rob Vijfschaft - PA3EQB

SRS Dumpschool

SRS Dumpschool presenteert:

cursus " Opsporen en verhelpen van storingen in dumpapparatuur"

De SRS start op een tweetal plaatsen in ons land een korte cursus
"Opsporen en verhelpen van storingen in dumpapparatuur".

Deze cursus is vooral bedoeld voor (nieuwe) leden zonder of weinige technische achtergrond
of die niet beroepsmatig bezig zijn geweest met radioapparatuur, en toch plezier hebben in het
verzamelen en aan de praat krijgen van dump- spullen!

Er wordt ingegaan op restaureren of repareren, voedingen, afregelen, buizen, elco's en
weerstanden testen, toepassen van verschillende meetinstrumenten, enzovoort.

Twee SRS-leden met een hoop ervaring
in het opnieuw tot leven wekken van radioapparatuur
zullen hun kennis overdragen in een viertal bijeenkomsten.

De instructeurs zijn:
Gerrit Siebers, PAØGSB
Dick van den Berg, PA2DTA

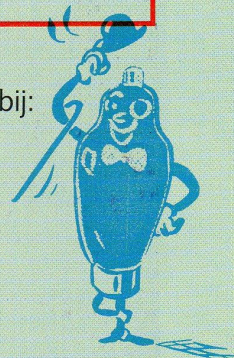
Gerrit zal op 4 zaterdagen (data nog
nader te bepalen) in het najaar deze
cursus verzorgen te **Groenlo** (Achterhoek)
Tijd: 10.30 - 13 uur.

Dick geeft op zaterdag 18, 25 november
en 2 en 9 december de cursus te
Warfhuizen (Noord Groningen)
Tijd: 10.30 - 13.00 uur.

SRS-leden die belangstelling hebben voor deze cursus kunnen zich opgeven bij:

Jaap van Gulik, telefoon 020-6967626, email: pd0jvg@amsat.org. of
Gerrit Siebers, telefoon 0545-481937, email: gh.siebers@zonnet.nl
met vermelding van cursusplaats.

Na aanmelding ontvang je een bevestiging met nadere informatie
omtrent locatie, cursusmateriaal, etc.

Wie weet wat ?

In deze rubriek kan ieder die een vraag of probleem op het gebied van onze hobby heeft een oproep plaatsen. Dit kan gaan over techniek, documentatie, ervaring, hulp bij hardnekkige storing etc. In deze rubriek kan alles worden geplaatst wat niet in de rubriek SRS-markt thuishoort.

Ook een kleine mededeling of tip aangaande de hobby is hier op zijn plaats.

Dick Rollema (PA0SE) mailde ons het volgende: Duitse roepnamenlijst kan worden geconsulteerd op <http://ans.bundesnetzagentur.de/Amateurfunk/> Wat in Nederland niet kan is in Duitsland dus wel mogelijk.

Interessante website: Van Peter van Leeuwen ontving de Redactie een zeer interessante website in de USA. De naam is "Boatancher Pix ". te vinden onder <http://oak.cats.ohiou.edu/~postr/bapix/index.htm>

Tentoonstelling in de Bunker – Valkenswaard

In de camouflage-afluisterbunker "Birkenhof" in Valkenswaard is op dit moment weer een deel van de collectie van Jan Hulleman te bezichtigen.

De bunker "Birkenhof" is een Duits ontvangststation uit de 2e wereldoorlog. Het gebouw is grotendeels nog in originele staat, in de afgelopen tijd is de bunker uitvoerig gerenoveerd. Een buitentrap leidt naar de eerste verdieping waar in een aantal kamers nu de toestellen

van Jan Hulleman zijn opgesteld. Het betreft zowel Duits als Geallieerd materiaal uit de 2e wereldoorlog en apparatuur uit de koude oorlog.

Zie de foto's.

Bezoek is mogelijk na afspraak met Jan Hulleman, tel. 040 – 2411956.

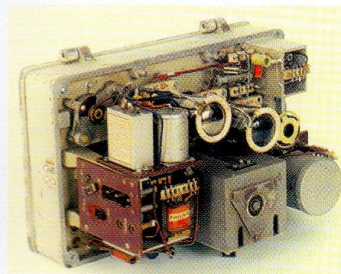
Er wordt een bescheiden toegangsprijs geheven t.b.v. de stichting De Bunker. Het adres is: Nieuwe Waalreseweg 189, 5552 EJ Valkenswaard.

Website: www.debunkervalkenswaard.nl

Hier volgen de reacties die de redactie heeft ontvangen n.a.v. de vragen en oproepen in het vorige bulletin:

De Duitse frequentiemeter POK 2 Op het verzoek om meer informatie over deze frequentiemeter stuurde ons lid Gerard Vos de foto's 5 en 6 en een afbeelding uit de Wehrmachtsgeraete Bildkatalog.

Quarzwellenkontroller	POK. 2
Prüfquarzkontroller	
Frequenzbereich:	300 - 600 kHz = 1000 - 500 m 3000 - 6000 kHz = 100 - 50 m
Betriebsarten:	A 1, A 2
Hersteller:	Telefunken
Fertigungskennzeichen:	bou
Entwicklungsjahr:	1933 ?
Baujahr:	1937
Frontfarbe:	hellgrau, später anthrazit
Verwendung:	Prüfsender für FuG. III, IIIa, IIIaU, V, Va Empfänger: E. 2, E.2a, E. 4, E. 4a und Sender: S. 3, S. 3a Fernhörer, Verbindungskabel, Teleskopantenne 1 m u. 1 m Antennenkabel
Zubehör:	Heizsammler 4 V oder 4,8 V, Anodenbatterie 90 V bzw. 100 V
Bestückung:	2 x RE 074 Spez. F, Leuchtquarz (steckbar) Firma Loewe-Radio z.B. 3701,8 kHz
Prinzip:	Meißner - Oszillator, Röhrensummer. Beide Stufen abschaltbar, Leuchtquarz zur Frequenzkontrolle
Abmessungen:	200 x 330 x 210 mm
Gewicht:	8,5 kg
Handbuch:	Werksschrift Telefunken, Hilfsblätter f. d. Unterricht DS III. LN - Schule Halle. Bordfunkgerät (FuG. III) 1938
Bemerkung:	Zur Frequenzkontrolle mittels Leuchtquarz ist das Gerät zur Beobachtung des Quarzpunktes (Resonanzpunkt) aus dem Gehäuse zu ziehen
Sammlung:	Dr. - Ing. H. Richter Foto: G. Ebeling

De Franse ER-17

De oproep om meer gegevens over dit setje leverde veel reacties van Belgische en Nederlandse leden: G.O. en P.O. zijn de Franse afkortingen van resp. grande onde en petite onde (grote golf en kleine golf).

Louis van Erck gaf tevens het emailadres van een bestuurslid van de Franse surplusvereniging, die wellicht meer informatie zou kunnen verschaffen.

Ons lid Willem Breij stuurde een lange brief naar de redactie over wat hij wist van deze set.

Kort na de WO2 heeft hij een dergelijke set in bezit gehad, zijn exemplaar was waarschijnlijk Duitse oorlogsbuit uit 1940 want er stonden provisorisch aangebrachte Duitse teksten op.

Volgens hem heeft een dergelijk apparaat ook gestaan op een tentoonstelling over het Zaanse verzet, hiervan zouden zelfs foto's in Electron zijn gepubliceerd.

Volgens hem stamt het ontwerp uit 1925. De ontvangerbuis TM2 is een antimicrofonische A415 of vanwege de metalen afscherming een B424.

TM betekent overigens Type "Militaire". Wat de meter betreft hier hoort een draaispoelmeter d'Arsonval in met 3 drukknoppen. De beide zendbuizen die er origineel in horen zijn waarschijnlijk dezelfde als de ontvangerbuizen. De zenderaanpassing is hoogohmig vandaar dat er niets uit komt bij belasting met 50 Ohm.

Radione RS20

De vraag voor het schema van de Radione RS20 leverde ook diverse reacties op, Günter König belde de redactie met de mededeling dat er een website is waar copieën van praktisch alle Duitse apparatuur verkrijgbaar zijn zie: <http://www.qsl.net/dl6vw>

Nacht van de AM

(Jan Wassink PA3HCO en Fred Jacobs PA1FJ)

In de nacht van zaterdag 4 op 5 november 2006 wordt weer de "Nacht van de AM" gehouden. De aanvang is op zaterdag om 22.00 uur en duurt tot zondag 10.00 uur, dus aansluitend ons zondagochtend AM-net. Als basis frequentie zal op 80 meter 3,705 MHz gebruikt worden, en mogelijk op 40 meter 7,053 MHz.

Deze Nacht van de AM is "geen" contest maar een sociaal evenement waarin naar hartelust met AM gewerkt en geëxperimenteerd kan worden. Het is wel de bedoeling met "Surplus" apparatuur te werken.

"Ricecookers not Allowed" (luisteren mag wel).

Wij zullen regelmatig de "rode pet" doorgeven aan een van de deelnemers daar er voor deze nacht niet speciaal een netleider is aangesteld.

Deze Nacht van de AM zal ook kenbaar worden gemaakt aan de Amateur verenigingen in Nederland en Buurlanden, zodat mede band gebruikers onze frequenties zoveel mogelijk vrij kunnen houden.

Nieuwe leden

Sinds 1 juli 2006 hebben wij de volgende nieuwe leden verwelkomd:

Cor van Beek 2006591 PA4ARP
Molenschotselaan 21/G98, 5124NG Molenschot

Peter Schuyffel 2006592 VE3JPP
R.R.#2 Coldwater Ontario, Canada L0K10

Julien Waeytens 2006593 ON7WJ
Tuinwijk Ter Heide 19 9050, Gentbrugge België

Wim Posthuma 2006595
Spoorsingel 19,9581 HK Musselkanaal

Wim Schiphorst 2006596
Jan Rijkenstraat 28,1335 NS Almere

NETLEIDERS

Datum	Gebruikte call	Naam	Eigen call
24/9	PI4SRS	velddagen	velddagen
1/10	PA3FGM	Piet	PA3FGM
8/10	PI4SRS	Jan	PA3HCO
15/10	PI4SRS	Tjerk	PA1SBV
22/10	PI4SRS	Hans	PA0HWL
29/10	PI4SRS	Stein	PE1RKS
5/11	Eigen call	Henk	PA3HDW
12/11	PI4SRS	Dick	PA2DTA
19/11	PI4SRS	Fred	PA0MER
26/11	PI4SRS	Fred	PA1FJ
3/12	Eigen call	Roel	PA3DXI
10/12	PI4SRS	Cor	PA0AM
17/12	PI4SRS	Gert	PA3EJB
24/12	PI4SRS	Piet	PA3FGM
31/12	PI4SRS	Tjerk	PA1SBV
7/1	Bestuur	SRS	
14/1	PI4SRS	Hans	PA0HWL
21/1	PI4SRS	Jan	PA3HCO
28/1	PI4SRS	Fred	PA1FJ
4/2	Eigen call	Stein	PE1RKS
11/2	PI4SRS	Henk	PA3HDW
18/2	PI4SRS	Dick	PA2DTA
25/2	PI4SRS	Fred	PA0MER
4/3	Eigen call	Roel	PA3DXI
11/3	PI4SRS	Cor	PA0AM
18/3	PI4SRS	Gert	PA3EJB
25/3	PI4SRS	Piet	PA3FGM
1/4	PI4SRS	Jan	PA3HCO
8/4	PI4SRS	Fred	PA1FJ
15/4	PI4SRS	Hans	PA0HWL
22/4	PI4SRS	Tjerk	PA1SBV
29/4	PI4SRS	Stein	PE1RKS

De Kurzwellen-empfangen

LO6K39a

Tekst en foto's: Frans Koop, PA1SR, ex-PAØFKP

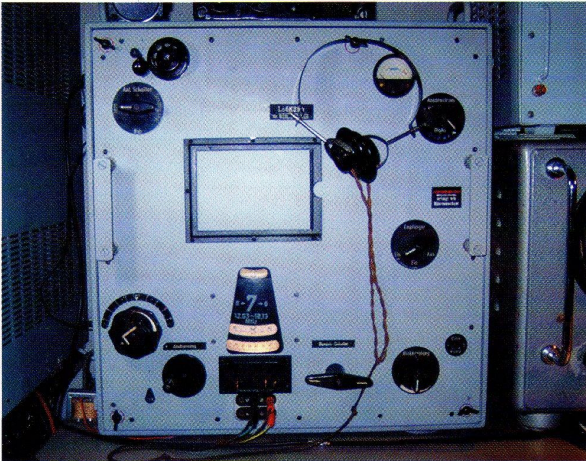

Foto 1: Het front van de ontvanger; links bovenaan, achter een kunststofrooster: de Glimmlampe TE30. De kleine kop links hiervan: antennetrim. Daaronder de antenneschakelaar met 3 standen: antenne doorverbonden met pre-selectie, ontvanger-ingang aan massa (sterke signalen stralen iets door) en Strahlungsfreies Abstimmen des Senders.

Links onderaan: Knop met L: HF-versterking, iets grotere achtkantige knop: fijnregeling frequentie. Afstemknop, frequentie-aflezing, achter het zwarte klepje bevindt zich het schaalverlichtingslampje, bandschakelaar, terugkoppelingknop, ijkoscillator drukknop.

De meter geeft de hoogspanning, gloeispanning en de stroom door de buizen aan.

Lo6K39a betekent: Lorenz, 6 buizen, Kurzwellen, jaar van ingebruikname 39 en de a staat voor: er zijn genormeerde condensatoren toegepast. Ik heb het originele handboekje uit August 1944 erbij.

Deze zwaargewichtontvanger van 65 kg is in feite een eenvoudige rechthoekige ontvanger maar wel met een zeer goede preselectie. De ontvanger uit de kast halen is een operatie op zich en daar gebruik ik een verhuisplank met zwenkwielletjes bij. Elektromechanisch is deze rx subliem uitgevoerd in een gietaluminiumlegering constructie. De preselectie is uitgevoerd als een verticaal geplaatste drum met maar liefst 48 bakjes met spoelen en trimmers (8 banden maal 6 kringen).

Al deze kringen moeten in samenloop afgeregeld zijn.

Het frequentiebereik loopt van 1.500 tot 25.000 kHz (200 tot 12 meter) in 8 banden.

Er worden 5 buisjes type RV12P2000 in het ontvangedeelte toegepast en eenzelfde type voor de ijkoscillator. Aan de antenne-ingang vinden wij een Glimmlampe TE30 (achter het kunststofrooster links bovenaan front). In de voeding wordt een STV 150/20 stabilisatiebuis toegepast. Deze ontvanger werd op schepen gebruikt met aparte zend- en ontvangstantennes op verschillende frequenties. Maar zenders en ontvangers

Foto 2: De frequentieaflezing

altijd dichtbij elkaar, vandaar dat een uitstekende preselectie wordt toegepast. Zie ook de alinea's hierover in mijn artikel over de Skanti R5000/5001.

Zie het Grundschriftbild. Na de antenne-ingangsschakeling volgen 3 afgestemde gekoppelde kringen, HF-versterkerbuis, dan tweemaal een afgestemde kring met HF-buis. Vervolgens de Audion-stufe, d.w.z. een afgestem-

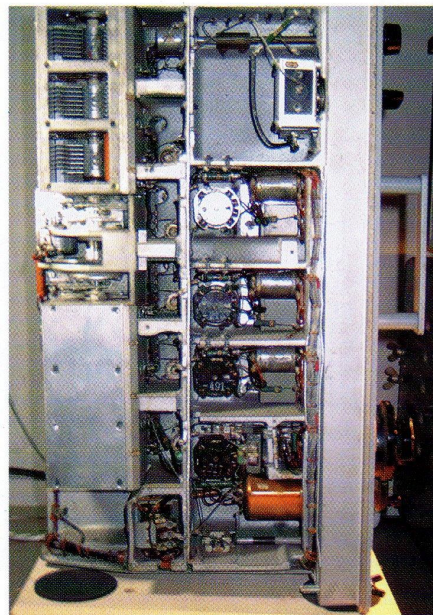
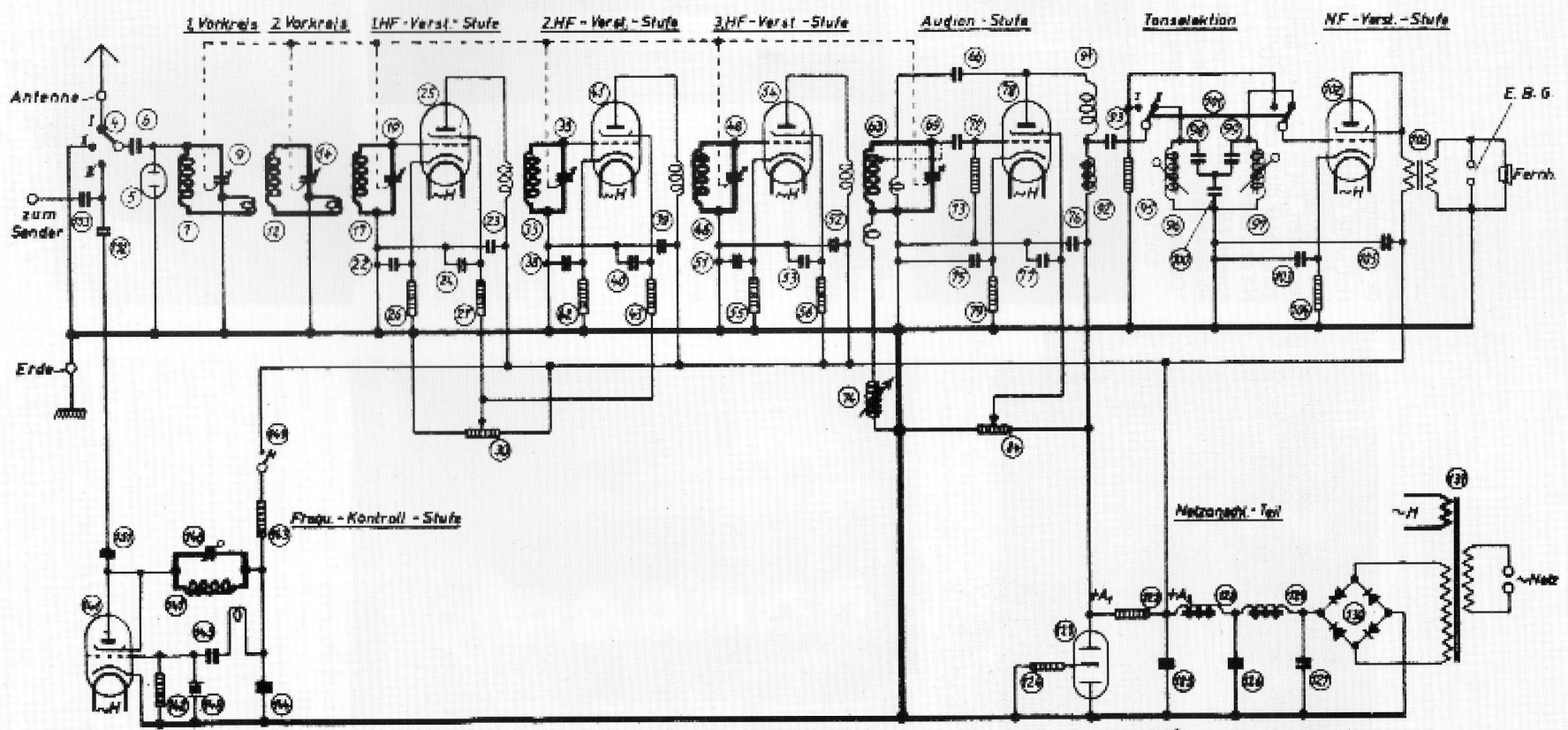

Foto 3: De linkerzijde, links de 6-voudige afstemcondensator, rechtsbovenaan het antenneschakelkastje. Daaronder de drie HF-preselectie buisjes, geheel ingekapseld, de pootjes zijn zichtbaar, de onderste RV12P2000 is de versterker in het terugkoppelcircuit. In de koperen bus bevindt zich de spoel voor de fijn-frequentieafstemming.

I: Fern
 II: Nah
 III: Strahlr.- Abst.

I: ohne Tonselktion
 II: mit Tonselktion

Grundschriftbild des Empfängers Lo 6 K 39a

7

de kring, een HF-versterker en een terugkoppelcircuit in meekoppeling. Als de rondgaande versterking 1 of groter is treedt oscilleren op (ontdempen) en kunnen CW en SSB signalen gedetecteerd worden. Tevens bereiken we dan de hoogste versterking en de smalste bandbreedte. "Op het randje van genereren" ontvangen we AM. Potmeter 84 regelt de versterking van de audion buis. Regelbare spoel 74 geeft fijnregeling van de frequentie en de toonhoogte. Potmeter 30 regelt

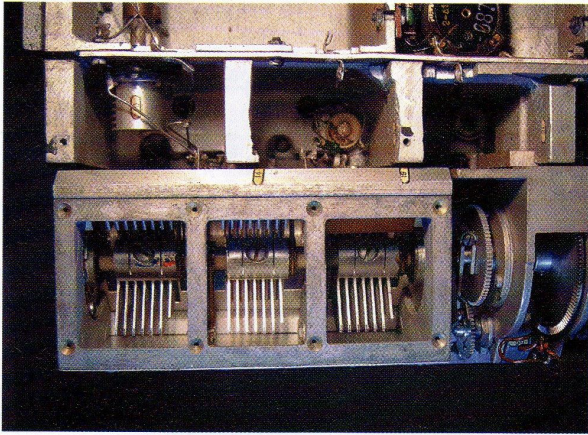

Foto 4: Detail van de afstemvarco', rechtsbovenaan de antenne trim varco.

de versterking van de eerste en tweede HF-versterkers. Vooral langzaam draaien aan de terugkoppelknop! Dit geeft een mooie geleidelijke overgang van niet-oscilleren naar op-het-randje-van-oscilleren en vervolgens oscilleren. Niet meer terugkoppeling dan nodig is voor juist oscilleren.

Er zijn geen AVC- en LF-knoppen dus veel spelen met de HF-versterker knop, en niet meer versterking instellen dan nodig is voor een goed verstaanbaar signaal in de koptelefoon.

Het juiste samenspel tussen de HF-knop en de terugkoppelknop bepaalt in zeer hoge mate de ontvangst-resultaten. Dit is algemeen geldig bij rechthoekontvangers, maar dit is ook uit eigen ervaring.

Na de Audion-stufe volgt nog een toonfilter voor cw en een LF-versterker met koptelefoonuitgang. Alles bij elkaar verdient deze ontvanger uit 1939 het predikaat: "De ultieme rechthoekontvanger".

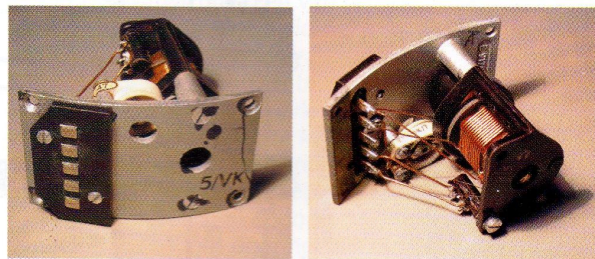

Foto 6: Voorzijde spoelbakje, met trimmer voor de band 5, 6-8,7 MHz.

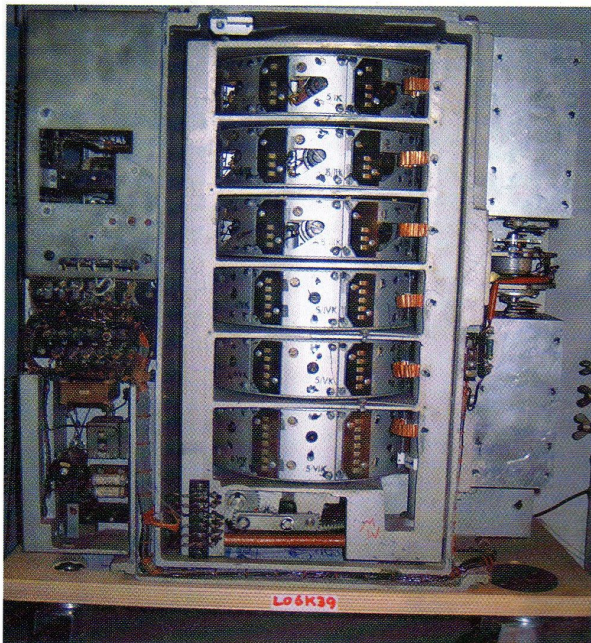

Foto 5 De HF-drum met de preselectie kringen, verticaal de 6 spoelbakjes voor 1 band.

Rechts in het midden een potmeter die gekoppeld is met de 6-voudige varco. Het is bekend dat er een verschil in opslinging van kringen plaatsvindt als de L/C verhouding wijzigt.

De spoelen zijn vast per band, de varco's hebben een maximum en een minimum capaciteit. De minimale capaciteit is aan de hoge kant van de band. Daar vindt de maximale opslinging plaats. Om de versterking zo veel mogelijk gelijk te houden over de band krijgt het schermrooster van de 3e RV12P2000 een variabele spanning, de laagste spanning aan de hoge kant van de band. Hogere opslinging van het signaal wordt zo dus gecompenseerd door een afname in de versterking van deze HF-amplifier. Eenzelfde constructie treffen we ook aan bij de BC-348. Daar wordt echter bij toenemende opslinging de kathode van de 2e HF-versterker van een toenemende hogere spanning voorzien en dus een afnemende versterking.

Foto 7 (rechts boven): Inwendige van het spoelbakje.

Foto 8 De rechter-zijkant met bovenaan: Voedingsunit, benedenaan: LF-versterker en ijkocillator, rechts het toonfilter.

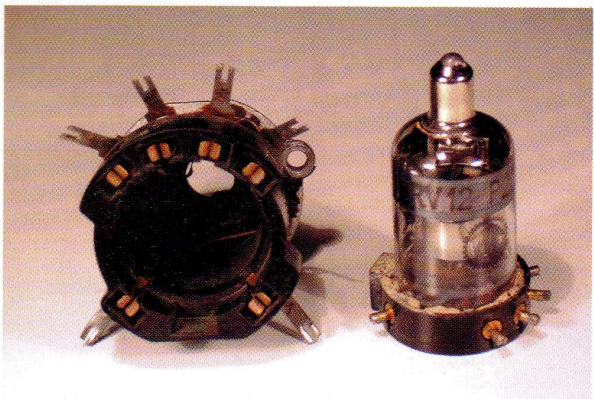
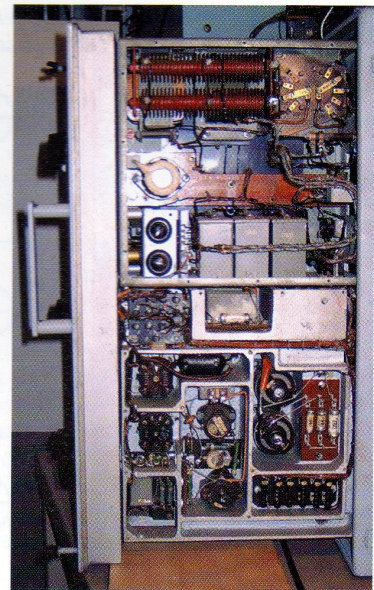

Foto 9: Het buisje RV12P2000.

De VT-buis....

Tekst: Henk van Lochem, PE1PJM

Het is inmiddels al weer jaren geleden dat Gerrit als ambtenaar in dienst was bij de toenmalige Radio Controle Dienst.

Hij had tevens opsporingsbevoegdheid.

Het werkgebied van Gerrit was voornamelijk in het Oosten van het land gelegen en in die tijd had hij naast zijn andere taken de handen behoorlijk vol aan het oprollen en ontmantelen van clandestiene zenders, piraten dus.

Met z'n dienstauto, een Opel, waar in de kofferbak een spectrumanalyser stond opgesteld en voor in de auto een Bendix peilontvanger, werd op regel- en onregelmatige tijden het werkgebied doorkruist.

De buit bestond meestal uit de één of andere omgebouwde dumpset of eigenbouw zender die voorzien was van één of meerdere flinke pitten. Transistoren kwam je in deze apparatuur toen nog niet tegen en steevast was de draaggolf gemoduleerd met het Nederlandstalige lied en de spraak was al dan niet voorzien van een stevige echo.

Fanatiek..

Gerrit was, vooral in zijn jonge jaren, behoorlijk fanatiek want immers vaak gebeurde het dat men tijdens de illegale uitzendingen een waarschuwingsnetje opgezet had die waarschuwde als er een vreemde, lees: verdachte, auto in de buurt van de zender kwam. In dat geval verdween plots het signaal uit de lucht wat natuurlijk ook weer een aanwijzing was.

Ook het verbergen en camoufleren van de apparatuur werd tot een kunst verheven.

Nu was het zo dat Gerrit toch wel een tikkeltje trots was op het feit dat hij zich niet bij de neus liet nemen! Zo had hij zich in een bepaalde zaak behoorlijk vastgebeten maar kon deze zaak nog niet tot een goed einde brengen.

Het volgende was het geval; uit peilingen bleek dat vanuit een boerderij met diverse schuren en opstallen illegaal werd uitgezonden, maar ook hier was een waarschuwingssysteem actief!

Zodra Gerrit met z'n auto in de buurt verscheen ging de zender uit de lucht. Vanuit observaties die hij gedaan had als de zender uit de lucht was, had hij gezien dat uit het dak van een schuur die op het erf stond een draad kwam die was afgespannen met enkele schrikdraadisolatoren naar enkele bomen. Dat kon niet missen dat moest natuurlijk de antenne zijn.

Goede raad was duur, hij was er haast van overtuigd dat de zender in die schuur moest staan.

Het plan...

Er rijpte een plan bij hem, het zou en het moest een heterdaadje worden dat was immers altijd beter, kortom hij zou zich niet langer voor de gek laten houden door dat gedoe met het aan en uit zetten van zo'n illegaal zendertje.

Hij besloot om als de zender weer in de lucht was en hij deze op enige afstand weer kon peilen er linea

recta naar toe zou rijden.

Hij verwachtte dat het signaal dan wel weer uit de lucht zou gaan, maar door snel te handelen zou de apparatuur er vast nog wel zijn en zou hij deze in beslag kunnen nemen.

Op het Rijkspolitie-bureau in het dorp vertelde Gerrit van zijn plannen. Men was daar in het algemeen niet zo enthousiast over, althans zo kwam dat bij Gerrit over en om op voorhand daar al assistentie te gaan vragen was ook wel een beetje overdreven, als dat al nodig was kon dat immers altijd nog wel.

Actie...

En zo kon het gebeuren dat Gerrit op een Zondagmorgen weer in z'n Opel-dienstauto op pad was en een signaal oppikte dat bij een grove peiling uit één van de schuren bij de boerderij moest komen!

Nu snel er op af en gelijk doorrijden tot vlakbij de schuur. Hij maakte snelheid en terwijl hij de laatste 300 meter met een vaart over de zandweg naar de boerderij en schuren reed hoorde hij op zijn ontvanger dat de zender plots uit de lucht verdween.

"Dat had ik wel verwacht" mompelde hij; "Ze houden de boel aardig in de gaten."

Hij draaide de auto het erf op en stopte voor de verdachte schuur, het bleef allemaal heel rustig.

Gerrit stapte uit de auto en liep op de schuur af die hij al vaker geobserveerd had.

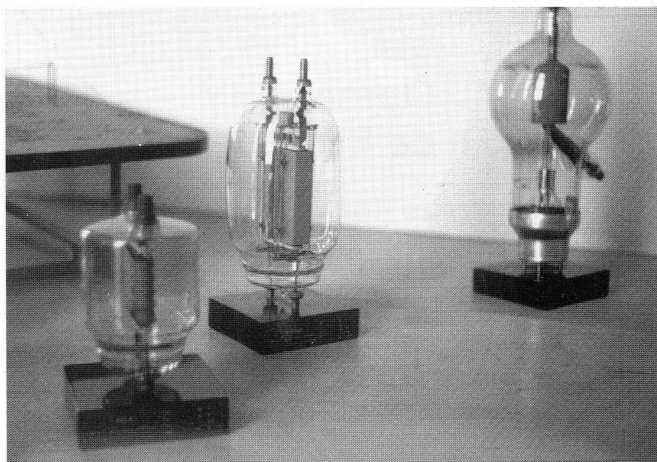
Hij duwde tegen de deur die niet afgesloten was en stapte een schemerige ruimte in. Het duurde even, maar toen zijn ogen gewend waren aan het spaarzame licht keek hij rond en zie daar; "Hebbes" mompelde hij niet zonder enige trots uiteraard.

Daar, op een plank aan de muur stond de gezochte zender, een klassiek geval op een aluminium chassis, VT-zendpit nog in de buisvoet, trafo, spoel en afstemcondensator. De gloeidraad stond warempel nog te gloeien!

Zo zei Gerrit tegen zichzelf, eerst maar eens de spanning afkoppelen en hij trok het voedingsnoer uit de wandcontactdoos en koppelde daarna de antenne af die inderdaad door het dak naar buiten liep.

Ten slotte werd nog een connector afgekoppeld waarvan de kabel ergens in de grond in het niets verdween, vermoedelijk voor het aan/uit schakelen en modulatie. Terwijl hij hier nog mee bezig was ging opeens de schuurdeur open en kwam er een man naar binnen die goedemorgen zei.

Gerrit maakte zich bekend en ook met welk doel hij was binnen gekomen en vroeg aan de man of deze

spullen hem toebehoorden.

"Ja, dat klopt" zei deze, "Je hebt ze nu gevonden dus ik neem aan dat ik ze wel kwijt zal zijn."

Ja, zei Gerrit "Ik neem ze nu in beslag, overigens deel ik je mede dat je niet tot antwoorden verplicht bent." Gerrit noteerde de personalia van de verdachte nadat hij het zendertje achter in zijn auto had gezet.

De verdachte hield verder de boot af, hij was immers niet tot antwoorden verplicht dus weinig spraakzaam. Gerrit zei hem dat hij binnen niet al te lange tijd nog wel een briefje van de Officier van Justitie zou krijgen. De verdachte haalde z'n schouders op en zei: "Ze moeten maar doen wat ze niet laten kunnen." Ook dat noteerde Gerrit als zijnde de verklaring van de verdachte, dan stond er in elk geval toch nog wat op papier. Gerrit verdween met de zender in de dienstauto en zou later de zaak afwerken door het Proces-verbaal "Pro Justitia" in te sturen en de inbeslaggenomen goederen te deponeren na deze behoorlijk te hebben gelabeld. Toch kwam er nog wat tussen!

Ergens in het achterhoofd van Gerrit speelde iets dat hij niet kon verklaren of thuis kon brengen m.b.t. deze zaak, een beetje onbestemd gevoel.

Enkele dagen later toen hij daar tijd voor had besloot hij de zender eens aan een nader onderzoek te onderwerpen.

De bodemplaat was aan het chassis met een flink aantal boutjes vastgeschroefd, maar toen deze verwijderd was kon hij het bouwsel eens goed bekijken.

En wat bleek, alleen de gloeidraadaansluiting aan de buisvoet was doorgesoldeerd en met de voedings- trafo verbonden die, zoals geconstateerd, op het lichtnet was aangesloten.

De rest van de bedrading was nergens mee verbonden en dat was ook het geval met de connector voor een eventuele modulatie.

Gerrit kon alleen maar constateren dat hier sprake was van een ondeugdelijk middel omdat je hiermee geen uitzending kon plegen, hij voelde zich behoorlijk bij de neus genomen!

Hij begreep nu ook de "veronderstelling" van de eigenaar die direct opmerkte dat hij de spullen wel kwijt zou zijn en hij was daar veel te snel op in gegaan.

De zender waarmee natuurlijk "echt" werd uitgezonden stond vermoedelijk in de boerderij en de rest inclusief de opzichtige draadantenne was slechts afleiding geweest!

Terwijl hij de VT-buis tussen zijn vingers hield bedacht hij dat het opschrift op de buis wel eens voor de toekomst toepasselijker zou zijn in; Vaker Terugkomen!

Oproep van de Redactie

De Redactie zoekt op korte termijn een lid dat handgetekende schema's m.b.v. de pc kan omzetten in digitale vorm.

Benodigde tekensoftware wordt door de SRS vergoed.

Wilt u de Redactie hiermee helpen neem dan contact op met Hans Muijser.

Het gaat gemiddeld per bulletin om 2 schema's.

Uitslag Midwinter Rendez-vous 2005

Namens de telcommissie (Fred Marks, Stijn Nestra en Rob Vijfschaft) volgt hierbij de uitslag van het Mid Winter Rendez-vous 2005. Uiteraard worden de winnaars weer vereeuwigd op de wisseltrofeeën en alle deelnemers ontvangen t.z.t. weer een mooi certificaat van deelname.

We beginnen met een kort verslag van de ervaringen van de deelnemers.

CW

Günter DJ8CY – Dit jaar was Günter weer QRV op 80m en 40m met de Lorenz Lo40K39 en de Köln rx en op 30m met GRC9 en LV-80. Günter heeft ook nog noodreparaties gemaakt om de boel in de lucht te houden. Günter, danke für die QSO's und das log war wieder perfect.

Piet PAØCWF – Piet is dit jaar flink actief geweest met zijn spullen, zoals WS76, BC-312,

BC-696, T1154, WS19, WS62, TSC12 en CNY1. Zo te zien heb je flink lol gehad. Dit jaar ben je niet de punten van het tegenstation vergeten, maar wel het feit dat je 2 bonuspunten krijgt als je PI4SRS werkt.

W. Dekker PAØCMP – Was actief met een combinatie van de WS12 en een R107. Je hebt jezelf hier een daar wat tekort gedaan bij de puntentelling. Uiteraard is het gecorrigeerd in je voordeel!

Louis PAØLCE – Louis geeft ons de tip om op 30m een xtal van 5063kHz in een FT243 behuizing te bouwen. Je kunt dit in je GRC9 prikken en komt dan kristal stabiel op 30m uit op 10126 kHz. De ervaring leert dat de GRC9 op 30m niet stabiel genoeg is om vrijlopend rond op 10108 kHz te werken, want het is daar vrij druk. Het is op 10126 veel rustiger en dus mooier voor onze QSO's. Overigens hangen de leden van de CORMMA daar ook rond.

We zullen deze frequentie opnemen in de frequentielijst van het Midwinter Rendez-vous 2006. Op 40m waren onze Franse en Duitse vrienden goed te werken en daar heeft Louis goed gebruik van gemaakt, ondanks grote drukte op die band (er waren goede condities). Verder was het een grote verrassing om Peter PZD met CW te werken

Jon DJ8WV – Jon uit Husum in DL was actief met de GRC9 solo op 80m.

Henk PAØHTT – Henk heeft het hele rendez-vous gewerkt met zijn WS19 Mk2 1942 en dynamotor. Hij heeft ook nog een uitstapje gemaakt naar 40m. Echter die Racal en Thomson spullen van die Fransen zijn helaas categorie 4 en niet 3 en dat kost je wel enige punten.

Jo ON9CFJ – De paraset deed het weer prima dit jaar. We zijn elke jaar weer blij je hiermee te horen!

Hans PAØHIT – Dit jaar heeft Hans ook weer flink zijn best gedaan met de combinatie SK010 en ELK639. Jammer dat je WS19 nog niet goed werkt, dan had je veel meer punten kunnen scoren. Misschien iets voor de volgende keer?

PA7AM – Stuurde een checklog in, bedankt hiervoor. We zetten je ook op de lijst want iedereen telt mee bij ons!

Robert DJ2GL working club station DL00G – Robert was active with a Telefunken GRC9 (the only good one) at his club station. You had some problems with our point system and we had to correct your log to set things straight. We hope you will use the 15W S.E. b next time!

Wim PA2AM – Wim heeft zich prima vermaakt en vooral de verbinding met Gunter DJ8CY was erg leuk (DR OM Gunter TNX FER QSL ES PICS).

Multimode

Hans PA0AAJ – Ondanks het feit dat Hans de meeste verbindingen in CW heeft gemaakt, hebben wij hem toch in de klasse multimode geplaatst. Hans heeft een bijzondere prestatie verricht door maar liefst 2 clubstations te activeren tijdens het rendez-vous. Te weten PI9MLM en PI9ADL. Hans bedankt voor je inzet!!

Hans PA1SK – Was flink actief met de WS19 + HP , GRC3030 en de GRC9. Denk voortaan om de 2 bonuspunten als je PI4SRS werkt.

Fred PA1FJ – Heeft zijn spullen weer kunnen testen op 80m, 10m en 6m. Met als bijzondere verbinding Fred MER op eenSailor.

PA3ERO – Mooie foto van je Sailor-rig 76D en R108. Voor die ene verbinding met PA0JWS maakt de tel-

commissie een eenmalige uitzondering. We vonden je wel creatief

Sieme PE1RTZ – Actief op 80m en ruggespraak met onze voorzitter op 50.400 FM. Wat kan een SRS-er nog meer wensen?

Piet PA3FGM – De BC1306 heeft weer zijn best gedaan.

PA1RVS – Gewerkt met de BC610E en BC653/AR88. Je mag ook punten van je eigen station meetellen, dus dat hebben wij voor je gedaan.

PA3HCO – Uiteraard met de BC610.....

Johan PE1RHC – Met de RACAL MA-74.

Roel PA3DXI en Frans PA1SR – Roel was dit keer niet vanuit de Unimog QRV, maar met zelfbouw vanuit St.Maartensvlotbrug. Frans PA1SR was te gast en daarom gooien we hun punten op een grote hoop.

Ondanks de zelfbouw, wat dit team weinig punten heeft opgeleverd, wisten jullie toch een respectabel aantal punten te vergaren. Super sportief!

Wim PA0WDW – Wim was weer QRV met zijn gepimpte GRC3030 waarmee je ook op 160m kunt werken.

PB0AIR – QRV met BC191/348.

Dick PA2DTA - Onze voorzitter is ook flink actief geweest met zijn dumpjes en heeft zich kostelijk vermaakt gedurende het rendez-vous. Vooral de combinatie SK010/388 heeft zijn best gedaan.

De resultaten

Call	Mode	Punten	Call	Mode	Punten
DJ8CY	CW	315	PA1SK	MM	293
PA0LCE	CW	219	PA3DXI / PA1SR	MM	272
PA0HTT	CW	150	PA0AAJ (PI9ADL en PI9MLM)	MM	216
PA0CWF	CW	150	PA3HCO	MM	214
PA0CMP	CW	132	PA2DTA	MM	196
PA0HIT	CW	116	PA1FJ	MM	164
ON9CFJ	CW	114	PA3ERO	MM	138
PA2AM	CW	86	PE1RTZ	MM	123
DL00G (op.DJ2GL)	CW	80	PA1RVS	MM	99
PA7AM	CW	32	PA3FGM	MM	94
DJ8WV	CW	18	PB0AIR	MM	79
			PA0WDW	MM	62
			PE1RHC	MM	8

Conclusie

In de mode CW is Günter DJ8CY dit jaar wederom onbetwiste winnaar. Congratulations Günter!

We hebben in de multimode klasse een glimmende nieuwe winnaar die het ijzersterke Unimog-team van hun troon heeft weten te verstoten. Hans PA1SK gefeliciteerd met deze overwinning!

Uiteraard krijgen de winnaars weer de wisseltrofee en alle inzenders van een log ontvangen een mooi certificaat.

Hallicrafters super skyrider SX28: de afluisterontvanger

Tekst en foto's: Dick van den Berg, PA2DTA

Op transport

Voorjaar 2006. SRS-bijeenkomst in Kootwijkerbroek. Traditioneel gezellig en iedereen afwachting naar de spullen die voor de ruilbeurs zullen worden aangedragen. Leuke spullen. Ik was al op het spoor van enkele ontvangers. Van de twee verschillende exemplaren kende ik er al een zodat de keuze viel op de andere die ik alleen nog maar van naam kende. Enig onderzoek op Internet had al enkele zaken uit het verleden naar het heden gehaald. Kast met inhoud maar veilig gesteld voor nader onderzoek. Ook bij de SRS werkt de stroomloze tam tam. Nog tijdens de ruilbeurs waren er betederde gezichten en wilde men in elk geval het gemiste koopje nog wel even zien. De zestig jaar oude ontvanger verdween vooreerst naar het hoge noorden voor nadere inspectie. Met de toezegging dat hij een hoger doel zou kunnen dienen nadat er eerst een artikelje in het bulletin aan gewijd zou worden.

Zestig jaar oude glorie

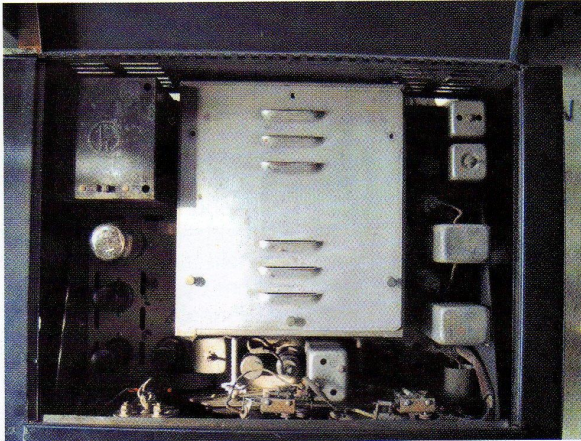
Hallicrafters ontwikkelde en produceerde al voor WW2 ontvangers en zenders voor de civiele markt. Lang geleden verscheen in het bulletin al eens een artikel over de roemruchte HT-4. Deze burgerzender werd gekozen als een van de topstukken voor communicatie op divisieniveau, iets wat de fabriek geen windeieren heeft gelegd. Hoe defensie precies op het spoor is gezet van de hier beschreven ontvanger is niet geheel duidelijk, in elk geval was het model bij het begin van de oorlog volop in productie en stond het goed bekend. Het model SX-28 was het topstuk uit de hele lijn. Er zijn er nog eens duizenden voor defensie geproduceerd. De originele kostprijs was bijna 160 dollar; in een fabrieksfolder die tegen het eind van de oorlog werd uitgegeven wordt de burger al weer lekker gemaakt met het feit dat hij eens ook weer in staat zal zijn zoiets moois te kopen. De prijs is dan al wat opgelopen. Gedurende de oorlogstijd wordt er alleen aan defensie geleverd. Er zijn enkele, elektrisch nauwelijks verschillende types in omloop: de SX28, de SX28A, de SX28A/FCC (bedoeld voor de FCC) en de AN/GRR2. Van de laatste types zijn er tienduizenden voor defensie gemaakt, die kun je nog wel eens vinden, een originele SX28 "skyrider" kom je sporadisch tegen. Aan het begin van WW2 staan de Britten er nog alleen voor. Radar en radio zijn dan al van groot belang. Om snel luisterposten op te kunnen zetten die het hele "Duitse spectrum" aan kunnen is de SX28 een goede

keus, zeker als je ook nog over de broertjes S27/S36 kunt beschikken. Ook de Amerikanen zelf gaan deze ontvanger voor officiële diensten, defensie en civiel, op grote schaal inzetten. De al eerder genoemde FCC doet dat maar ook allerlei andere regeringsinstanties. Om het "hele" radiospectrum en meer dan een station te kunnen bewaken worden dan wel 6 stuks SX28 gebruikt waarbij ook nog zijn VHF broertje de S27 wordt ingezet. Deze ontvanger loopt van 27-144 MHz (AM,FM,CW).

Skyrider-techniek

De SX28 is een general-coverage AM/CW ontvanger. In zes banden bestrijkt hij het frequentiegebied van 0,54 tot 42 (soms 44) MHz. Het hoge gebied omdat in de USA in de jaren dertig nog omroep en mobiele communicatie plaatsvond in het bandje 30-40 MHz. In feite is de ontvanger een gewone enkelsuper, maar de ontwerper heeft een paar bijzonderheden toegevoegd. Enkele daarvan omwille van het feit dat het om een topontvanger ging: zo is er variabele bandbreedte met een extra xtal/phasing filter voor telegrafie, een automatische noiselimiter, bandspreiding, en – ten dienste van omroepuisterraars – een balansuitgangstrap met toonregeling (2 x 6V6 met uitgangen voor 500 en 5000 Ohm). Voorop kon een koptelefoon worden ingeprikt. Ook kon een platenspeler worden aangesloten, iets wat eigenlijk standaard bij elke omroepdoos hoorde. Er kon zelfs een speciale luidspreker worden bijgeleverd. Voor de (zend)amateurs was er een grote S-meter en een stand-by schakelaar, een BFO en handregeling. Vanwege de lage MF heeft Hallicrafters gekozen voor twee trappen HF-versterking/preselectie. Dat wordt echter alleen gebruikt voor de hoge banden. Voor de lage banden wordt er slechts een trap gebruikt. Er zitten kleine verschillen in de ontvangers.

Iets merkwaardigs betreft de vorm van de spoellichamen. Normaal zijn die rond. Bij de /A versie zijn ze soms vierkant.

Hallicrafters gebruikt ook een wat merkwaardige AVC schakeling. Er wordt gebruik gemaakt van twee verschillende versterkers/avc detectoren die verschillende delen van de ontvanger van geregeld negatief voorzien. De eerste AVC-lijn regelt de 1e MF en de tweede regelt de HF-versterkers en de tweede MF.

De ontvanger is met vijftien buizen uitgerust, behalve de gelijkrichter zijn het allemaal stalen uitvoeringen.

Tube	Type	Function
V1	6AB7	1st RF amplifier
V2	6SK7	2nd RF amplifier
V3	6SA7	Mixer
V4	6SA7	Oscillator
V5	6L7	ANL/1st IF amplifier
V6	6SK7	2nd IF amplifier
V7	6B8	Detector/S-meter amplifier
V8	6B8	AVC amplifier
V9	6AB7	ANL amplifier
V10	6H6	ANL
V11	6J5	BFO
V12	6SC7	1st audio amplifier
V13	6V6	Audio amplifier
V14	6V6	Audio amplifier
V15	5Z3	Rectifier

Bediening

De bediening voor een amateur is rechttoe-rechtaan. We zijn tegenwoordig zo gewend aan onze digitale schaaltes en een afstemknop die desnoods in herzen zijn werk doet dat je bij deze Rx even goed moet opletten met de fijnafstemschaal. In oude handboeken hebben we allemaal wel eens gezien hoe je ook zelf door een tap op de spoel of door een extra afstemcondensator bandspreiding kon maken. Je had dan in elk geval niet meer het beruchte "parasetafstemprobleem": een klein beetje draaien-hele amateur-band weg.....Bij de SX28 is dat allemaal erg mooi met een extra knop en schaal en wijzer opgelost. Bij alle knoppen staat duidelijk wat ze beogen te doen. Eigenlijk zit er niks teveel op maar precies wat je nodig hebt (had): afstemming, volume, bandbreedte, BFO. Een paar 6V6-en is natuurlijk wel luxe om in een forse shack boven het geluid van daverende blowers en dyna's uit te komen.

Restauratie

Na zestig jaar en onbekend gebruik is duidelijk dat dit prachtige beestje wel een facelift moet ondergaan. Er zijn door vorige gebruikers al reparaties verricht en het is duidelijk dat de tand des tijds ook in dit geval nogal aan de kwaliteit van (hoogohmige) R's en C's (papier/elektrolyt) heeft geknaagd. Ook het aanwijsmechaniek met wieltjes en geleidestangtjes etc heeft bij wijze van spreken Philipsachtige pretenties: kortom snaartjes stuk enzo. Dat vergt enig lenig vingerwerk overigens net zo als bij het vervangen van condensatoren in het HF-deel. Ik heb geen documentatie dus is het geen optie om eraan te beginnen. Op Internet is wel het een en ander aan goede instructies te vinden. Toch zie ik er maar vanaf; er is nog een punt dat nog niet genoemd is, slechts vermoed kan worden: het is ook weer een groot en tamelijk onhandig en zwaar apparaat (staal meneertje.....). Ik schreef al dat deze ontvanger een hoger doel gaat dienen, na een opknappbeurt natuurlijk, want bij dat hogere doel hoort dat hij weer in volle glorie zijn oorspronkelijke werk moet doen. Daar zal vast nog wel over geschreven gaan worden in dit bulletin.

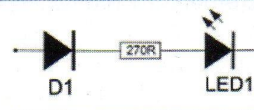
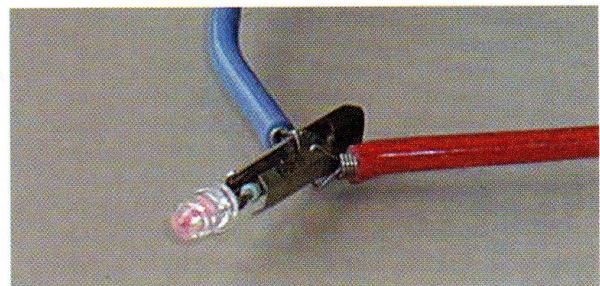
Overigens: het is een prachtstuk. Sommigen zetten een jukebox in de huiskamer. Deze ontvanger met zijn prachtige schaaltes zou best een dergelijke functie kunnen hebben. Tenslotte is het dan het verschil qua audiovolume immers ook bijna alleen toe te schrijven aan het verschil tussen 2 x 6L6 en 2 x 6V6. Qua volume maakt u bij de xyl misschien nog een kans voor plaatsing buiten de shack (zeker met kerst).

Vervanger voor controlelampje

tekst en foto: Anton Steenbakkers, PAØAST

Bij de restauratie van een oude zender kwam ik het probleem tegen dat een controle-lampje defect was. Dit lampje was niet meer leverbaar. Om er toch weer licht uit het glaasje te laten komen heb ik er toen maar een heldere led in gezet.

De diode is nodig om het geheel te laten werken op wisselspanning. De weerstand is er om de stroom door de led te begrenzen en is afhankelijk van de benodigde brandspanning. Het leuke hiervan is dat je elke spanning kunt maken dus. Bij een stroom door de led van 20 mA telt u gewoon 50 Ohm per gewenste Volt. Dus voor 12 Volt is het 12 maal 50 is 600 Ohm in serie met de led. De diode is gewoon een 1N4007 of zo.

Feind hört Wirklich mit !

Tekst en foto's: Ton Burger

Een van de leuke kenmerken van Duitse microfoons uit de oorlog is dat er op geattendeerd wordt dat de vijand meeluistert: Feind hört mit! De gebruiker moest oppassen dat hij geen duidelijke uitspraken deed waar de vijand iets aan kon hebben.

Vandaag de dag geldt dat nog steeds eigenlijk: er zijn mensen actief die zich als een soort vijand van de onoplettende verzamelaar/radioliefhebber opstellen. Dit artikel gaat over het feit dat er bijzonder goede kopieën worden gemaakt van Duitse handmicrofoons, en menigeen "er in stinkt" als de verkoper hem als origineel aanbiedt.

Ik liep weer eens op een beurs en zag een mooie Duitse handmicrofoon liggen.

Hij zag er goed uit en de prijs was aantrekkelijk, dus gelijk gekocht. Nu kan ik zeggen dat ik er toen nog geen verstand van had, want thuisgekomen bleek de microfoon niet te werken. Even opschroeven dan maar. Tot mijn schrik zie ik dat er helemaal geen contacten in zitten, dat het element een massief blok kunststof is en de draad gewoon vastgelijmd zit in de behuizing: hij zit nergens aan verbonden!

Als je wat meer op die microfoons gaat letten merk je dat er duidelijke verschillen zijn, en dat er heel goede kopieën worden gemaakt. De kwaliteit van de kopieën is goed genoeg om bijna ruzie te krijgen met een verkoper die bijzonder overtuigd was van de originaliteit van het microfoontje dat hij aanbood. Ondanks herhaalde pogingen van mijn kant om duidelijk te maken dat het ding gewoon nep is, bleef de kloof tussen ons alsmaar groeien.

Nu wordt het dus maar tijd om het een en ander "wereldkundig" te gaan maken!

De ervaring is gebaseerd op praktische kennis van microfoons die ik heb bekeken bij kennissen en op beurzen en tevens van de microfoons die ik zelf verzameld heb, waar ook originele en kopieën bij zitten. Helaas is er weinig tot geen literatuur waarin deze microfoons tot in detail worden beschreven.

Foto 1 laat alle microfoons zien die nu als handleiding gaan dienen. Microfoon nr.1 is origineel Duits, nr.2 is een kopie. Nr.3 is een naoorlogse, originele Tsjechische.

Nr. 4 is ook een kopie, waarvan de voorkant beschadigd is. Nr.5 is ook een originele Duitse, echter met een afwijkend model.

foto 1

We beginnen met de **originele Tsjechische**: zie foto 2.

Het Tsjechische leger heeft veel afgekeken van wat de Duitsers hebben gemaakt.

Het principe is hetzelfde: een handpalmmicrofoon met drukknop onder de duim en een katoenen snoertje met simpele stekker. Op de foto is goed te zien dat hij over het algemeen duidelijk afwijkt van het Duitse model.

De stekker, zie foto 3.

De constructie van de stekker is door de Tsjechen bijna letterlijk overgenomen. Een dun metalen huisje met een kunststof binnenwerk erin geschoven, waar dan de penntjes in

Origineel Tsjechisch

foto 2

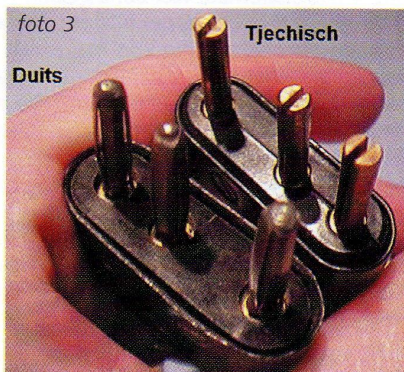

foto 3

Duits

Tsjechisch

vast zitten. Het belangrijkste verschil met de Duitse is dat het Tsjechische binnenwerk uit twee helften bestaat. Het Duitse binnenwerk bestaat uit een stuk. Dit is van buiten te zien: bij de Tsjechische loopt een deelnaad. Tevens is op de foto te zien dat de uitvoering van de pennetjes ook iets anders is. Aan de nagemaakte microfoons zitten vaak Tsjechische stekkers. Of het nu twee of drie pennetjes zijn, beide kunnen zowel Duits als Tsjechisch zijn.

Het verschil zit hem hierin dat op de man gedragen toestellen vaak een zend/ontvang relais hebben waardoor er drie pennetjes nodig zijn, voertuigtoestellen hebben vaak een aparte zend/ontvangschakelaar op het toestel zelf, waardoor er met slechts twee pennetjes kan worden volstaan. Aan het bewuste model microfoon kunnen beide soorten voorkomen.

Het snoer:

Aan de kopiemicrofoons zit vaak een snoer waar een andere kleur draad doorheen is geweven. Bijvoorbeeld een bruin katoenen mantel met 1 streng zwart erdoorheen, wat als een soort zwarte "stippeltjes" overkomt. Meestal is het kleurverschil duidelijk. Soms moet je echt goed kijken om het te zien. Dit type snoer is dan Tsjechisch. Aan de kopiemicrofoons zit vaak een Tsjechisch snoer met Tsjechische stekker.

(Noot: Er zijn ook engelse snoeren met "stippeltjes", die vallen buiten dit verhaal).

Een echt Duits snoer is echter egaal van kleur. De kleur op zich kan bijvoorbeeld lichtbruin, donkerbruin, of zelfs zwart zijn.

De door mij gemeten diameter van Duitse snoeren is meestal rond de 4,5 tot 5 mm, een Tsjechisch snoer 6 mm.

Het deksel om de drukknop:

Om de drukknop heen zit een soort van dik deksel dat met twee schroeven vanaf de achterkant vast zit.

Het verschaft toegang tot de

schakelaarcontacten en de snoeraansluiting. Het deksel is een massief gegoten kunststof ding. Er is zeer weinig verschil tussen een originele en een kopie. De kleur is goed, de merkjes zijn hetzelfde, de vorm klopt ook. Maar in een echte Duitse zitten twee metalen inserts waar de schroefdraad in zit. In de kopie is dat achterwege gelaten en zit de schroefdraad direct in de kunststof, zie foto 4.

Iets om argwaan te kunnen krijgen is de staat van de schroeven van dit deksel. Als de kopjes er oud uit zien zou het wel eens een goede kunnen zijn. Maar soms zitten er mooie nieuwe verzinkte schroeven in, ja.....even open maken dus!

De drukknop zelf:

"Drücken" staat er op. In ons geval staat daar: "Maak mij open!". Dit is wellicht het "ergste" gekopieerde stuk. Bij de originele kom je een kunststofhouder tegen met een veertje waarmee de knop een paar contactplaatjes indrukt. Precies zoals we verwachten. Maar de

kopie bestaat slechts uit een vreemd afgezaagd plastic onderdeel uit waar schijnlijk iets anders, wat slechts een verende functie heeft.

Zie de foto's 5 en 6.

Er zitten totaal geen contacten in en er is al helemaal geen aanleiding om te denken dat er

contacten in zouden horen: het past gewoon niet. Zelf vraag ik altijd om de microfoon open te mogen maken om het te bekijken. Als dat niet mag zet ik de weerstandmeter er maar op. Want alleen het voelen naar de drukkracht levert praktisch geen herkenningspunt op.

Het microfoonelement:

De daadwerkelijke microfoon, het element, is bij de Duitse wat ervan wordt verwacht: een microfoon. Dat is natuurlijk een duur onderdeel om mooi na te maken.

Je ziet er van buiten echter weinig van. Dus wat hebben de makers gedaan: ze hebben het element gewoon nagegoten in kunststof. Als je dus door de gaatjes van het rooster

gluurt zie je iets zitten wat echt op een element lijkt.

Op de foto 7 waarbij het rooster stuk is (zie volgende alinea over het rooster zelf) is te zien dat er een nep-element onder zit.

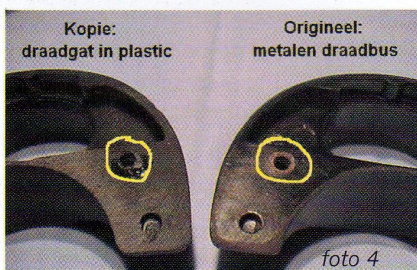
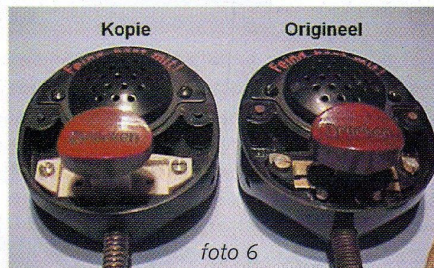
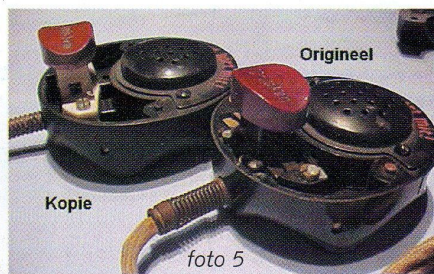
Het rooster:

"Wat doe je nu?" is vaak de vraag als ik een microfoon ineens tegen mijn bovenlip houd.

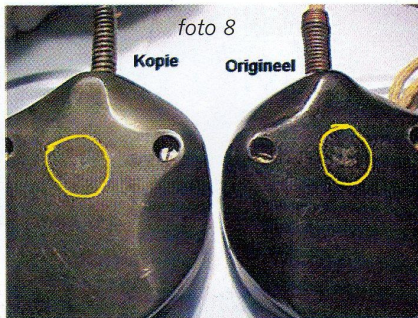
De uitleg is dan dat ik wil weten of het roostertje van kunststof of aluminium is.

Kunststof is redelijk neutraal van temperatuur. Kunststof is een warmte-isolator, weten we nog wel? Aluminium echter voelt meestal koud aan. Of juist heet als de microfoon in de zon ligt. En je bovenlip is een goede temperatuursensor. Wat ook werkt is met je nagel op het rooster tikken. Je kunt namelijk verschil horen tussen metaal en kunststof. Een derde methode is het nauwgezet kijken naar beschadigingentjes. Bij de kopie zijn die beschadigingentjes zwart onderuit en bij het origineel aluminiumkleurig. In beide roosters staat dezelfde tekst, en is lastig snel als afwijkend te beoordelen.

Omdat de kopie van kunststof is, kan die dus kapot als

er tegenaan wordt gestoten. Zie de bewuste foto 7: echt als plastic afgebroken. Een originele zou een deuk krijgen.

Het stempel, zie foto 8.

En als je naar het vogeltje gaat zoeken (het bekende stempeltje dat op allerlei Duitse oorlogsapparatuur staat) kom je dat op beide microfoons tegen. Zowel op de originele als de kopie staat precies hetzelfde stempel. Een stempel zegt in dit geval dus helemaal niets!

Als laatste wil ik graag nog aangeven dat een afwijkend model niet per se "fout" hoeft te zijn.

Zoals op de foto's 1 en 9 te zien is, is er een ietsje grotere versie zonder

"Feind hört mit" erop en een afwijkend model.

Dit model komt mij vooralsnog onbekend voor. Maar hij is wel origineel en Duits. Hij werkt ook nog. Wellicht is dit een civiele of heel vroege versie? Mocht iemand daar een duidelijk en zeker antwoord op hebben, houd ik mij aanbevolen.

Deze Duitse microfoontjes zijn al jaren in omloop. Ze zijn door vele handen gegaan, en er zal best het nodige gerommeld zijn door het vervangen van stekkers en snoeren, schroefjes e.d.

Als u dat in uw achterhoofd houdt en de herkenningpunten een voor een afloopt, moet het zeker wel mogelijk zijn een goed oordeel te maken over elke Duitse microfoon die u tegenkomt.

Het doel van dit artikel is wat kennis verspreiden voor mensen die Duitse microfoons aanbieden en kopen. Er zijn helaas te veel mensen die een kopie aanbieden als origineel. Of ze dat doen uit onkunde of juist bewust maakt even niet uit. De onwetende koper kan alsnog een miskoop doen. We zijn er om elkaar te helpen en teleurstellingen te voorkomen. Een kopie kan best leuk zijn voor decoratie, maar het moet wel duidelijk zijn dat het dus geen originele is.

Tenslotte is op foto 11 een fraai nagemaakte kopie te zien en foto 10 toont de originele Duitse uitvoering.

Praatjes vullen geen gaatjes, aluminium wel

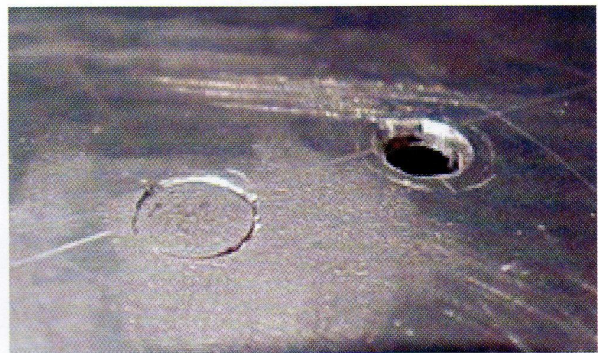
tekst en foto: Ton Burger

We maken wel eens een omvormertje, dat moet dan in een behuizing en er moet een frontplaatje bij. Daar komen veel gaatjes in.

Eventjes niet opletten betekende zojuist in mijn geval een gaatje op de verkeerde plek. Er was geen mogelijkheid om er een "nepboutje" in te zetten omdat er iets achter zit, en dat zou eigenlijk ook niet erg aantrekkelijk voor het oog worden.

Toen een stukje aluminiumdraad gezocht dat strak in het gaatje past. Dit iets dikker dan de frontplaat afgezaagd.

Het gaatje werd aan zowel voor- als achterkant iets verzonken en het propje aluminium heb ik erin gestoken. Toen platgeslagen op een aanbeeld alsof het een klinknagel is.

Zie het resultaat op de foto: mooi vlak.

Het zal er niet zomaar uit vallen en is net zo stevig als de rest van de frontplaat.

Straks wat plamuur erover en als de frontplaat geschilferd is zie je er niets meer van.

Misschien een leuk idee als ook u eventjes niet zit op te letten.....

Als je een beetje nadenkt over deze methode, die met een gat van 4mm in een plaat met een dikte van 2mm goed uitpakt, ontdek je dat er waarschijnlijk een diameter/dikteverhouding bestaat, welke buiten bepaalde waarden niet meer goed zal werken. Een groot gat in een dunne plaat zal lastig zijn om vlak te klinken.

Wat de grenswaarden zijn zal uitgezocht moeten worden. Je zou natuurlijk, in het geval van een groot gat in dunne plaat, een schijf kunnen draaien met een lijf van de plaatdikte, en een rand die iets dikker is.

Die rand zou dan tijdens het klinken de verzonken gatrand opvullen.

Of dat werkt weet ik niet, maar ik verwacht dat het vast wel eens geprobeerd gaat worden.....

Mijn project 3030

Tekst en foto's: Han ter Horst, PA3HCY

Een jaar of vier geleden kwam ik in de gelegenheid een GRC 3030 te kopen. Ik was al een aantal jaren af en toe met een GRC-9 in de lucht geweest, leuk, maar ik wilde nu wel eens wat anders. Een GRC-9 is tenslotte ook niet moeder's mooiste!

Die GRC-3030 leek mij wel wat, maar ik wist er verder weinig van. In het SRS-Bulletin is er ook betrekkelijk weinig over geschreven. Ik wist alleen dat defensie de eindtrap van die toestellen destijds onbruikbaar heeft gemaakt door spoelen kapot te slaan en soms ook een afstemcondensator te beschadigen.

In eerste instantie schrok ik van de vervuilde toestand van het aangeboden, maar daar het een praktisch complete set betrof voor een schappelijke prijs, heb ik toch maar toegeapt.

De 3030 zelf bevatte 3 eigenbouw plastic tankspoelen plus 3 idem voor afstemming van een draad-of staaf-antenne. Er werd echter een setje van 3 keramische tankspoelen (kompleet gewikkeld, ex PAOWAP) bijgeleverd. Verder omvatte de koop de 2 dynamotoen (voor 275 en 500 V) in kast, een bedieningskastje, kristalcalibrator, originele luidspreker en microfoon, het metalen draagrek en houten grondplaat plus een aantal kabeltjes, een bedieningshandleiding, 2 grote werkschema's, de spoelwikkelgegevens ex PAOWAP, een trafo voor 24 V plus gelijkrichters op een chassis.

Van de kabels ontbraken alleen het exemplaar van de accu's naar de dynamotoren en dat van de dynamotoren naar de calibrator plus een plug voor de 72 Ohm uitgang.

Thuisgekomen maar eens begonnen de 3030 plus toebehoren schoon te maken en het geheel kritisch te bekijken. Zo te zien inwendig niets aan de hand afgezien van de plastic spoelen (een bodemplaat ontbrak). Echter op de frontplaat waren alle schroefkoppen ernstig verroest. Gelukkig heb ik jaren geleden een marifoon, eveneens gefabriceerd door Van der Heem (met precies hetzelfde chassis als van de 3030) gesloopt en daarvan de schroefjes keurig bewaard. Vervolgens (op 2 na) alle schroeven en schroefjes op de frontplaat van de 3030 vervangen! Gelukkig gaf dit geen enkel probleem. Tevens de knoppen losgenomen en schoongemaakt, asjes gesmeerd, de beschadigde zwarte beschermingsstang op de frontplaat opnieuw gelakt.

Hierna zag het toestel er ook uiterlijk weer goed uit. Onder de bedrijven door had ik een technische handleiding besteld bij J. Dielissen die enige dagen later ontvangen werd. Nu de plastic tankspoelen vervangen door de keramische ex PAOWAP. De nieuwe spoelen met een boutje en moertje bevestigd, dus zonder regelbare kern daar deze onderdelen verdwenen waren en door PAOWAP niet geleverd werden.

Om wat makkelijker aan de 3030 te kunnen meten heb ik een netvoeding gebouwd voor de 275 V en voor de 24 V (gestabiliseerd), die stabilisatie bleek later echt noodzakelijk te zijn. De 500 V betrek ik uit de netvoeding voor de GRC-9. Dit geheel met wat

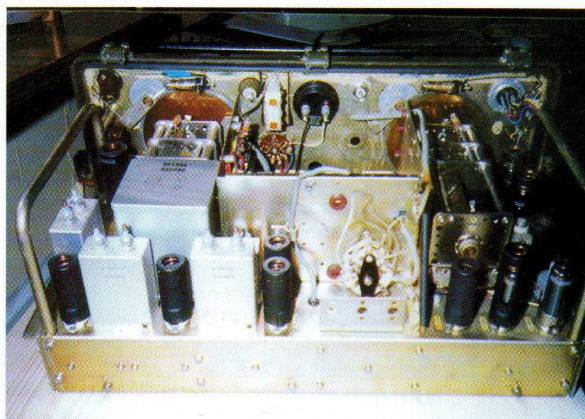

Foto 1: Gedeeltelijk gesloopte 3030

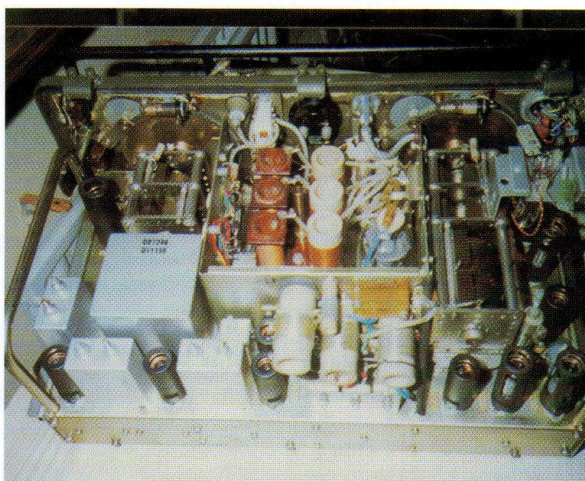

Foto 2: 3030 met rechtsboven de ingebouwde OA2 ondersteboven hangend

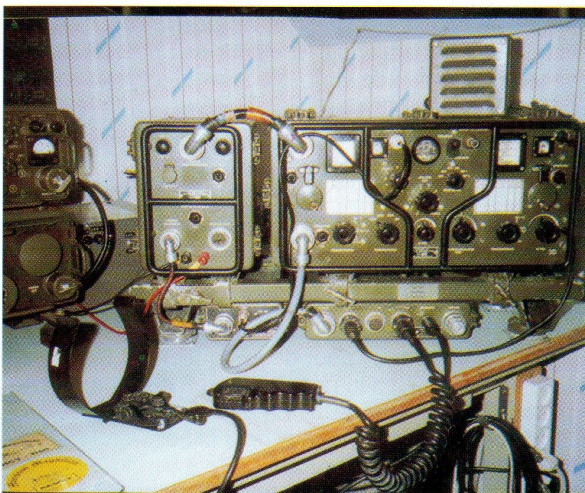

Foto 3: Het eindresultaat

losse draden aangesloten op de 3030. Het bedieningskastje plus luidspreker aangesloten en de zaak ingeschakeld. Warempel, de ontvanger deed het, maar de zenderspoelen (tevens preselector van de ontvanger) bleken niet goed gelijk te lopen met de rest van de ontvanger. Op band 1 moet de zelfinductie iets verminderd worden. Dit gedaan door 2 windingen om de top van de tankspoel te leggen en kort te sluiten. Bij band 2 moet er een kernetje in. Een kernetje met draadeindje uit de rommelbak werd in een dotje schuimplastic in de betreffende tankspoel geschoven. Bij band 3 blijkt de gelijkloop meteen in orde te zijn. Dit alles voor de lage kant van de banden uiteraard. De hoge kant werd met de trimmers afgeregeld.

Tja, ik wilde nu wel eens (met gebruik van de netvoeding) gaan zenden. Bij de eerste qso's blijkt de frequentie niet stabiel te zijn en er zit een vreselijke FM op de draaggolf. Ik ben hier en daar maar eens gaan meten en buizen vervangen maar de modulatie blijft rot.

Inmiddels was ik in het bezit gekomen van 3030 nr.2. In eerste instantie alleen gekocht voor de onderdelen en buizen. De tankspoelen en alle verticale spoelen, 3 trimmers, 2 hoogspanningsc.'s en smoorspoeltje plus 807 en de grofschakelaar (de hele eindtrap dus) waren al weg (zie foto 1). Verder had mijn voorganger de osc.spoel en de HF-versterkerspoel voor band 2 van de ontvanger en de bufferspoel (band 2) van de zender vervangen, hij wilde ermee op 14 MHz uitkomen. In de kast had hij een groot aantal gaten geboord en deze was opnieuw gespotten. Voor een verzamelaar dus waardeloos.

Maar, de frontplaat was netjes, alle schroefkopjes waren ingesmeerd met blanke lak dus geen roestvorming.

Nu ik nr.1 niet goed aan de praat kon krijgen begon het toch te kriebelen of misschien nr.2 nog in de lucht te krijgen zou zijn. De zender heeft ook een coax uitgang voor 72 Ohm en daarbij kunnen alle verticale spoelen gemist worden plus de bijbehorende permeabiliteitsafstemming.

Ik had nog 1 originele 10 pf luchttrimmer in de rommelbak plus een HF smoorspoeltje maar niet de juiste hoogspannings C's. Enfin, na enige mondelinge en telefonische contacten met mede-amateurs werden me in eerste instantie de trimmers en hoogspannings-C's aangeboden. Maar tenslotte als klap op de vuurpijl 3030 nr.3, waar de 6 verticale spoelen, de grofschakelaar en de 3 trimmers nog in zaten. Bovendien waren aan de onderkant alle spoeltjes nog aanwezig. Uiterlijk zag het apparaat er echter niet best uit met eveneens de bekende verroeste schroefkopjes.

Het is me overigens opgevallen dat alleen in nr.1 de 807 in een keramische voet zit. Bij 2 en 3 is dit een kunststof voetje. In nr.1 zitten de ECH81 van de ontvanger en de EL90 oscillator van de zender in teflon voetjes. In de nrs.2 en 3 zit alleen de ECH81 in een teflon voetje.

Maar nr.3 zat in een goede kast zonder gaten. Nr.3 is toch bestemd voor de sloop, dus de kast kan naar nr. 2. Om maar weer te beginnen heb ik de 3 foute spoeltjes in nr.2 vervangen door de juiste uit nr.3. De 3 verticale plastic spoelen in nr.1 vervangen door de 3 keramische uit nr.3. Het mechanisme voor de permeabiliteitsafstemming van nr.3 plus de 3 bijbehorende spoelen overgeplaatst naar nr.2 en nu de 3 verticale plastic spoelen van nr.1 geplaatst in nr.2. Tenslotte de 3 plastic tankspoelen, die in het begin uit nr.1 gekomen zijn (na

ze opnieuw gewikkeld te hebben) geplaatst in nr.2. Volgt u het nog??

Ik had tussen de bedrijven door al een (aluminium) bodemplaat gemaakt, die toch duidelijk onder het chassis behoort te zitten, met de benodigde gaten voor de trimmers

Ik heb nu een keurige vrijwel originele nr.1 en een keurige nr.2, maar in deze laatste zitten er 6 kunststof spoelen in de eindtrap.

Ik wilde nu eindelijk de nr.1 wel eens compleet werkend op de dynamotoren op het rek hebben, dus zo gezegd zo gedaan. De zaak ingeschakeld, en wel, de herrie valt in elk geval mee. Ik krijg nu tot mijn verbazing redelijke rapporten, geen FM, maar wel zit er een brommetje op de modulatie. Omdat je nooit weet hoe een koe een haas vangt in de kast van de dynamotoren een elco van 4700 mF bijgeplaatst volgens een tip in SRS-Bulletin nr.9. Het brommetje blijkt nu weg te zijn!

Tevens krijg ik de bevestiging dat een handset type H-33E/PT een helderder modulatie geeft dan de originele microfoon, een tip uit Bulletin nr.6. Ik ben nu dus zover dat er met de 3030 op de dynamotoren en draadantenne goed te werken valt, hoewel ik het CW-signaal niet mooi vind. Veel tjoep maar voor een 3030 waarschijnlijk normaal.

3. Vervolgens weer de netvoeding aangesloten, dat moet toch kunnen. De draden van de voeding had ik al vervangen door afgeschermd kabel en de voeding zoveel mogelijk ontkoppeld. Weer hevige FM. Nu de trafo van de 275 V voeding vervangen door een zwaarder exemplaar. En ja, de FM is weg. Ik had al een vermoeden dat die eerste trafo te licht was maar ik had even geen zwaarder exemplaar voorhanden. Helaas is de frequentie nog niet stabiel en op CW nog steeds behoorlijke (of onbehoorlijke) tjoep.

PA0CWF adviseert me in een CW-qso voor gebruik met een P.S.A. de gloeispanningsaansluitingen van de 807 (beide kanten) plus de 24 V draad aan de socket op het front te ontkoppelen met tantaal elco's.

En tevens de 72 Ohm coax uitgang te gebruiken i.p.v. de draadantenne, dus met gebruik van een ATU.

Hij demonstreerde zijn eigen 3030 (met PSA) waarin hij die maatregelen had uitgevoerd. Het CW-signaal klonk werkelijk prachtig strak als van een Jappendoos. Ik heb vervolgens deze C's ook aangebracht met prima resultaat, maar ik wilde nog steeds beslist werken met de draadantenne!

Eigenlijk ten einde raad heb ik een OA2 stabilisatiebuisje letterlijk opgehangen aan de linker stang van het chassis voor stabilisatie van de schermroosterspanning van de stuuroscillator, zie foto 2. De serieweerstand naar de OA2 proefondervindelijk vastgesteld op 7,4 kOhm, een weerstand van 4,7 kOhm in serie met 2,7 kOhm (beiden ca.5 W). De originele schermroosterweerstand R89 aan de kant van g2 losgeknipt en aan hetzelfde lipje waar R89 aan vast zat, de draad met de gestabiliseerde spanning gesoldeerd. Bij sleutel op en sleutel neer moet de 150 V dus praktisch gelijk blijven. Het buisvoetje van de OA2 zit op een plaatje aluminium dat aan de ene kant aan de draagstang geklemd zit en aan de andere kant steunt op de zender afstemcondensator. De pennetjes van het voetje en de weerstanden mogen niet boven de draagstang uitsteken want dan past het chassis niet meer in de kast. Overigens, met zehnerdioden moet dit ook kunnen maar ik heb het niet geprobeerd.

De zaak weer ingeschakeld en warempel, de tjoep is praktisch weg. Een zeer stabiel en goed CW-sigitaal. Goede AM-rapporten met nog als enige de klacht dat de modulatie dof klinkt, maar dit zou misschien ook nog aan de microfoon kunnen liggen.

Vervolgens de nr.2 op het rek gezet plus P.S.A. en de draadantenne. Dit apparaat bleek praktisch dezelfde bezwaren te vertonen als de nr.1, nl. heel veel tjoep. Ik heb er dan ook al zeer snel eveneens een OA2 in gebouwd. En hierna nu ook goede rapporten op CW. AM blijft een zorgenkind. Kort geleden echter tikte ik een dynamische microfoon met ingebouwde versterker op de kop en deze bleek weer een behoorlijke verbetering te geven ten opzichte van al die koelbakken. Ook op de scope ziet de modulatie er goed uit.

De inbouw van een OA2 kan ik dus in elk geval een ieder aanbevelen (het blijft toch nostalgie met zo'n buis), plus het gebruik van een dynamische microfoon. Uiteraard heb ik in beide apparaten in de loop der tijd heel veel verlopen weerstanden en meer of minder slechte condensatoren vervangen.

Dan nog dit, mocht het metertje op "Ant" niet duidelijk uit de hoek willen komen, soldeer dan een weerstandje van b.v. 6,8 kOhm parallel aan R115 (6,8 k.).

Tot slot dank aan PAØHTT, LCE, CWF voor hun adviezen en de levering van onderdelen en in het bijzonder PE1RTZ voor het meedenken en het geven van rapporten.

Jouw QRG is 3705 kHz exact!

(tekst en schema's: W.G.M. Diepenmaat, PAØWDH)

Dit is een kreet die je bijna nooit hoort en toch is het heel goed mogelijk! In het verleden werd mij op zondagochtend tijdens de wekelijkse SRS-ronde vaak gezegd dat ik te hoog of te laag in frequentie was. Ik had wel een BC-221 frequentiemeter die ik de laatste tijd gebruikte, maar die nam nogal wat plaats in op mijn operatortafeltje.

Dit bracht mij op het idee om een kristaloscillator te bouwen voor 3750 kHz volgens het schema van fig.1. Hierbij kon ik de ontvanger influiten op de SRS-frequentie. Maar dan moest de zender weer ingefloten zijn op de ontvanger en dat was mij te veel werk. Volgens mij moest het ook mogelijk zijn om met dezelfde schakeling een sterk signaal te kunnen ontvangen, hiervoor heb ik een draadantenne van +/- 5 meter via een C van 56 pF aangesloten op g1 van de oscillatorbuis (EF80). In de anodeleiding werd achter de afgestemde kring een laagfrequentrafo opgenomen, waarop de hoofdtelefoon werd aangesloten. Als de zender nu wordt ingetuned kan ik precies op zero beat afstemmen. Dat is een zeer smalle kristalkwaliteit.

Om te zien of het apparaatje werkt heb ik op de koppelwinding van de anodekring een fietslampje aangesloten. C5 wordt zo ingesteld dat het lampje maximaal brandt. Het lampje kan overigens ook vervangen worden door een metertje, maar dan moet de spanning wel eerst gelijkgericht worden en daarna met een condensator afgevlakt worden.

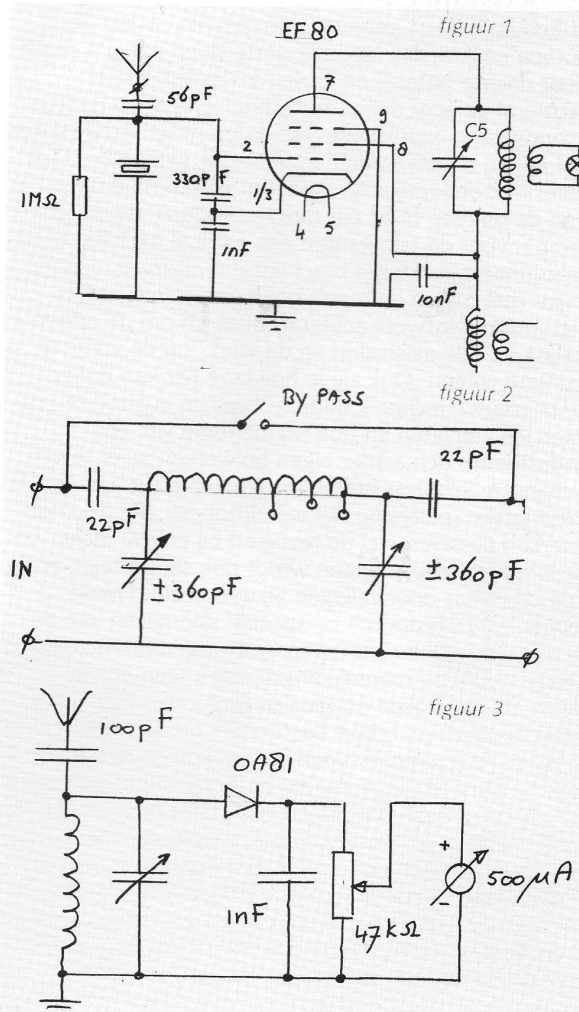
Met dit apparaatje kan men ook de activiteit vergelijken van het ene kristal t.o.v. van een ander kristal. Ook is het apparaatje goed te gebruiken om te kijken of onze moderne transceivers wel echt transceive zijn. Eén en ander kan natuurlijk ook nog veel kleiner worden gemaakt door het met een transistor te bouwen en het te voeden uit een 9 Volts batterij.

Wie maakt er zo iets en zou het eens kunnen beschrijven in dit bulletin?

Het schakelingetje volgens fig.2 kreeg ik circa 15 jaar geleden van Dik (PA3BRC), die het weer gevonden had in een Duits blad. Het is een soort pre-selector welke voor de ontvanger geplaatst wordt. Ik heb dit apparaatje toen nagebouwd en vaak gebruikt als een extra filter voor de 40 meter band. Het geeft een behoorlijke verbetering van de ontvangst en het is met eenvoudige middelen na te bouwen. Door een bypass te maken m.b.v. een schakelaar kan dit apparaat ook

gebruikt worden bij transceivers.

Het schema van fig.3 is een variant op een kristalontvanger die door mij wordt gebruikt om de antenne op een maximaal signaal op afstraling te controleren. Als hulpantenne gebruik ik een stuk draad van circa 5 meter lengte. Een dergelijk apparaat is ook al eerder in het bulletin verschenen, maar het is zo handig dat ik er nogmaals op wil wijzen.

Boekbespreking

Door Dick van den Berg, PA2DTA

Titels: *70 Years of Radio Tubes and Valves – A guide for Electronic Engineers, Historians and Collectors* Auteur John W. Stokes – Sonoran Publishing, Arizona, 1982, 1997; ISBN 1-886606-11-0

History of Electron Tubes (S.Okamura eds, Ohmsa Ltd, Tokyo en IOS Press Amsterdam, 1994, ISBN 90-5199145-2).

Omdat ik wat meer over de geschiedenis van radio-buizen wilde weten ben ik maar eens gaan googelen. Je vindt genoeg op internet maar omdat ik toch van een oudere boekengeneratie ben word je toch extra aangetrokken door wat meer tastbaar leesmateriaal. Zodoende kwam gewoon via de boekhandel uiteindelijk het boek met bovengenoemde titel bij mij thuis.

Stokes blijkt al vroeg, rond 1925, gegrepen door radio, diende bij de luchtmacht en vond een loopbaan bij de radio- en tv service. Vanuit die positie had hij een goed zicht op de buizenontwikkeling van de eerste triodes tot en met de nuvistor. In ruim 250 pagina's waarbij op vrijwel elke bladzijde prachtige afbeeldingen van buizen, verpakkingen of advertenties, en op verscheidene plaatsen in de tekst schema's en tabellen, wordt in redelijk algemene termen de geschiedenis van de radiobuis in kaart gebracht. De ontwikkelingen in Europa en Amerika lopen in grote lijnen parallel, maar door diverse patent- en kartel- invloeden zijn er (achteraf gezien) dubieuze technologische en bedrijfs-economische complicaties die de buizenfabricage lange tijd in een merkwaardige greep heeft gehouden. Ook weer niet onbegrijpelijk omdat al snel met de opkomst van de omroep blijkt dat radio – en daarmee de radio-lamp – voor de fabrikanten een aardige melkkoe blijkt te kunnen zijn. Stokes beschrijft dat allemaal nuchter maar met tussen de regels ook enige ironie. Het is natuurlijk ook (weer achteraf) hilarisch om de ontwikkeling van de glasballon en de voet "op de voet" te kunnen volgen. Ook zie je hoe lang het kan duren voor nieuwe techniek oude technische ingeroeste normen los kan laten en hoe segmentatie van een industrietak zich achter eigen bolwerken weet te verschansen. Schrijver besteedt ruim aandacht aan enkele belangrijke spelers op het wereldtoneel; alle bekende merken passeren wel de revue en bij enkele technisch belangrijke ontdekkingen wordt ook stil gestaan, zoals die bij Philips door Tellegen bij voorbeeld. Enkele curieuze, uit historisch perspectief anomalieën van de doorgaande ontwikkelingen, ontvangerbuizen zoals laagvacuüm en ruimteladingslampen (een Engels Marconi exemplaar en speciale lampen in Frankrijk en Duitsland) worden kort beschreven en de werking verklaard. Verschillende typen buizen komen steeds in aparte hoofdstukken aan de orde. Uit al het gepresenteerde materiaal is het ook evident dat de marketeers ook vroeger al alles uit de kast hebben gehaald om met superlatieven speciaal hun waren aan te prijzen. De tweede wereldoorlog (ook die periode wordt uiteraard beschreven) zorgde voor vergaande standaardisatie. Na de oorlog blijkt in westerse invloedssferen uiteindelijk maar een beperkt aantal meestal geminiaturiseerde uitvoeringen meer over. We kennen nog

allemaal enkele bekende series (Rimlock, miniatuur 7 pens, noval, 80- en 90 serie). Aan deze periode, pak weg van ongeveer 1945/50 tot 1970 (verkoop van de technologie aan andere spelers-China o.m.) wordt in het boek overigens bijna geen aandacht meer geschonken. Wel is er nog een hoofdstuk dat ingaat op buizenverzamelen als hobby. Al met al is het een prachtig boek dat leest als een roman met mooie plaatjes, plaatjes waar velen van ons bij kunnen watertanden. Het Engels zal misschien afschrikken, maar het is echt niet moeilijk en zal denk ik nauwelijks een probleem kunnen zijn.

Mijn zoektocht naar buizenhistorie leverde ook nog een treffer op bij de (universiteits)bibliotheek. Om mij onduidelijk reden is in 1995 nog een boek over radio-buizen aangeschaft, gewoon als technisch werkje. Het boek trok ook mijn aandacht door de merkwaardige samenvatting (en de uitgave in Amsterdam): de Electronic Industry Association of Japan had een comité aangetrokken om de historie van de Japanse radiobuizenindustrie in kaart te brengen en van de verslagen ervan werd door studenten een deel vertaald. Enfin, het boek heet "*History of Electron Tubes*" (S.Okamura eds, Ohmsa Ltd, Tokyo en IOS Press Amsterdam, 1994, ISBN 90-5199145-2).

Ook in dit boek wordt in ruim 200 bladzijden de geschiedenis van de buis tussen 1904 (Fleming) en ongeveer 1970 (een Nippon Denki 450 kW output triode) beschreven. Let wel de geschiedenis van de Japanse radiobuis! In een aantal hoofdstukken verhalen verschillende auteurs steeds van een bepaalde periode of een bijzondere ontwikkeling. Dat ze daarbij een verband leggen met vergelijkbare zaken in de rest van de wereld met een lichte nadruk op de mogelijke Japanse suprematie is hun vergeven. Belangrijke technische ontwikkelingen worden nu eenmaal in de openbaarheid verricht, ten minste in vredetijd, en onderzoekers en technici die het moeten maken komen vaak ongeveer tegelijkertijd op ongeveer identieke vondsten. Vaak zijn lokale ontwikkelingen, wetenschappelijk, technisch, politiek en militair, echter aanleiding tot jarenlange voorkeursrichtingen in productie en gebruik. Een typisch voorbeeld is in dit voorbeeld het magnetron. Door de geallieerden geclaimd als brits-amerikaanse samenwerking die pas t.t.v. de tweede wereldoorlog kon worden uitgebuit door stabilisatie met verbeterde cavities en strapping; de Japanse onderzoekers kenden het principe uiteraard en hadden ook al goed werkende exemplaren. Ze hadden min of meer een voorkeur voor een bepaalde vorm van de resonator, de naam ervan lijkt zelfs direct verband te houden met de Japanse vlag: rising sun. Toch is de ontwikkeling van (centrimetrische) radar in het keizerrijk veel beperkter gebleven. Gelukkig voor de Amerikanen in de Pacific. Enfin, genoeg interessants om te lezen. Het boek bevat hier en daar wat specifiekere technische informatie, meer dan in het hiervoor beschreven exemplaar, en wat figuren. Hier wreekt zich mijns inziens echter het feit dat het materiaal een compilatie is waarbij men de wat droge tekst wat heeft willen opleuken met van elders geleende plaatjes. Om een wat groter internationaal publiek te kunnen bereiken heeft men een nogal koddige engelse vertaling gemaakt. Het lijkt ook wel of men nog steeds terughoudend heeft willen zijn met het openbaar maken van "strategisch" historisch materiaal. Ik vond het hoe dan ook wel boeiend om nu eens het verhaal te lezen door een volstrekt andere bril.

Treurig om te zeggen: Hier zit mijn verzameling in

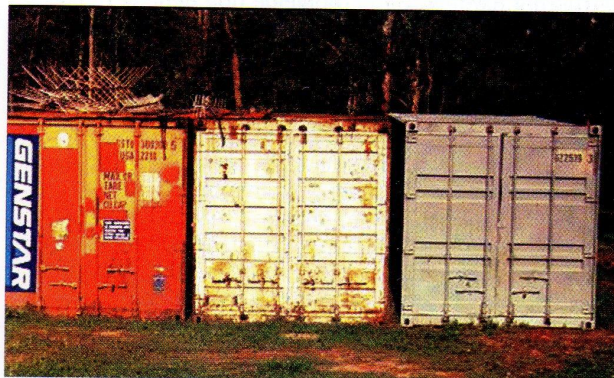
Colin MacKinnon †, VK2DYM (vertaling Dick van den Berg)

Het nu volgende verhaal behoort een waarschuwing te zijn voor alle latente verzamelaars die denken dat het een prachtidee is om een enkel interessant ding te bewaren of misschien twee of drie

Van jongs af aan had ik belangstelling voor radio maar ik woonde op het platteland zodat ik weinig met militaire radiotoestellen in aanraking kwam. Enfin, toen ik naar Sidney verhuisde leerde ik Ian O'Toole VK2ZIO kennen en hij verdient het om de schuld te krijgen mij op het slechte pad dat leidt tot totaal disfunctioneren gebracht te hebben. Ian leidde mij naar die heerlijke wereld van surpluswinkels die hij allemaal kende terwijl ik nog maar een onschuldige boerenkinkel was. Surpluspullen werden gezien als afval en door handelaars en oldtimers voor onderdelen gebruikt en het leek een schande dat al deze WW2 historie werd afgedankt en verschroot. Daarom redde ik maar een paar brokken radio. Daarna moesten er een paar meer gered worden en...nou ja u begrijpt de strekking wel. Menig keer waagden Ian en ik een aanval op stapels mooi spul en kwamen we thuis met een zodanig afgelede wagen dat de achterbumper op de weg sleepte. Ik vertelde mijn vrouwtje dat ik Ian's spul bewaarde en hij vertelde zijn vrouw hetzelfde verhaal nl. dat ie mijn spul bewaarde. Jongens, wat zouden wij in de puree zitten als de dames samen eens onze praatjes tegen het licht zouden houden.

Al lang paste mijn auto niet meer in de garage. Daarna paste HAAR auto er ook niet meer in en uit ervaring weet ik te melden dat dat niet veel goeds belooft voor persoonlijke relaties. Dus kocht ik een grote schuur voor in de tuin maar die kwam alras vol zodat er een tweede kwam. Ook onder in het huis werd gestouwd, waaraan ik toevoegde dat het nogal moeite kostte: hebt u wel eens geprobeerd een ART13 de kruipruimte in te zeulen? In huis was min of meer verboden gebied omdat mijn betere helft een vervelend vrouwspersoon vol onbegrip is. Ik moest het spul wel stiekem binnen brengen en verstoppertje spelen als ze er even niet was om te boodschappen. Uiteindelijk besloot vrouwlief dat we moesten verhuizen door achterstallig onderhoud en verval omdat ik door al dat junk verzamelen te druk was om nog iets aan het huis te doen. Toen begon de grap pas echt. Hoe moest ik mijn kostelijke collectie verhuizen? Ik was de tel al kwijt geraakt toen ik meer dan achthonderd radio's had. De logische oplossing leek toen een 20 voets zeecontainer, kosten \$1500. Die was gauw vol vandaar een tweede gekocht voor nog eens \$1600 en ook deze was tjokvol binnen een weekje slepen en stapelen.

Als je zo'n container koopt weegt-ie misschien 3 of 4 ton en ze laten hem gewoon van de bak van de vrachtwagen afglijden. Maar wanneer je hem volpropt met radio en je vraagt hem er weer op te tillen als ie 'nou ik schat zo'n acht ton of zo' weegt dan is dat andere kost. Alle truckers zochten dekking. Ik kontakte

alle vormen van transporteurs en verladere. De deadline om te verhuizen dreigde al naderbij te komen en ik was nog nergens. De als altijd behulpzame moeder de vrouw deed een suggestie om dynamiet te gebruiken. Een zijlader konden we niet gebruiken omdat er te weinig ruimte was. Ik vond zelfs een vriendelijk kereltje met vier hydraulische liften om alle vier hoeken van een container op te tillen zodat er daarna een truck onder zou kunnen rijden. Probleempje: die knapen zijn heel zwaar en rollen alleen over stevig beton en wat had ik: slechts gras en prut. Nou ja, wij verhuisden en de containers bleven op hun oude plek. Aan de nieuwe eigenaren moest ik toestemming vragen ze daar te laten tot ik transport had kunnen regelen. Men rekent een sterfgeval in de familie, je echtscheiding en verhuizen tot de drie meest stressvolle zaken in iemands leven. Laat ik je zeggen dat het verhuizen van containers met radio's daar zonder meer behoort!

Uiteindelijk vond ik een bedrijf met een 12 tons truck: ik was gered! Het zou me slechts \$250 per ritje kosten, \$500 totaal. Zoals afgesproken kwam ie opdagen en het was een schoonheid. Een monster Mercedes met vierwielige draaiassen achter en dubbele bestuurbare wielen voor. De bestuurder was een jonge kerel die toegaf nog nooit iets echt zwaars met het ding opgesleept te hebben maar ach "t zal wel lukken, maat". Nou hij scheuren en trekken met de hefarm en de lier. Steunt het ding er voor ongeveer een derde op komen de voorwielen van de truck plotseling 1,5 meter van de grond. Met passende niet nader te vermelden uitroepen van ons beiden dacht de chauffeur er beter aan te doen zijn baas met zijn mobieltje te bellen. De baas zegt 'je bent toch geen mietje, slepen met die hap'. En dat deed ie, met de hydraulica in overbelasting, ploffend veiligheidsventiel tussen de grommende en kermende lier door die de container de bak op sleepte. Eindelijk de voorwielen weer op de grond, de container veilig te plek.

De chauffeur op pad, langzaam de oprit af en heuvel op, op weg naar ons nieuwe huis. Ik keek ernaar met een zucht van verlichting. Dan zo'n honderd meter de weg op klonk er een geweldige Bang, de wagen viel dood en rolde daarna langzaam achteruit met rook uit

de remmen terwijl hij probeerde hem niet bergafwaarts te laten rollen. Dat lukte tenslotte in de goot naast de weg maar erg zeker was het niet. Elke paar minuten kroop hij centimeters achteruit met remgekrijs en rook uit de cilinders en het had er alle schijn van dat hij elk moment achteruit mijn huis in kon rijden, nou ja het huis van de nieuwe eigenaar dan. Godzijdank bleef ie steken, De koppeling/aandrijfjas van ongeveer 10 cm diameter was geknapt, geen voortstuwing meer. De bestuurder hanteerde zijn mobieltje nog een keer maar belde in plaats van de baas zijn vrouw om haar te zeggen snel naar kantoor te gaan om zijn loonzakje te halen voordat de baas erachter kwam wat hij had gedaan. Tussentijds had ik een paniekaanval. Nadat zijn vrouw terug had gebeld om te zeggen dat het loon binnen was belde de chauffeur zijn baas die te horen aan de luide krachtige taal uit de telefoon nou niet bepaald tevreden was. Het resultaat van talrijke telefoontjes: een nieuwe askoppeling zou \$1000+ kosten, moest van ver komen, reparatie nog een dag of zo extra. Zijn vrouw kwam aan, hij zei 'ik ben weg', samen ervandoor, nooit meer gezien. Wat moest ik doen? Na wat brainstormen, veel telefoontjes en nog meer nagelbijten vond ik een vriendelijk mobiele kranen firma. Er werd me verteld dat hoewel de dag er al opzat ze me konden helpen. Tegen overurentarief. Met geen alternatief voor handen zei ik ze te komen.

Ik moet nog even uitleggen dat we aan het eind voor een rondgaande weg woonden en dat de kapotte truck de weg blokkeerde daarbij beide richtingen versperrend. Maar het werd nog erger. Te zijner tijd arriveerde de 60 tons mobiele kraan, en voor het geval dat je nog nooit een zestig tons mobiele kraan hebt gezien, dat is GROOT. Op voor en achterkant waarschuwingborden 'bijzonder transport' en daarmee overdreven ze niet. Niet alleen dat maar er hoorde ook nog een truck bij met de kettingen, hijsen en haken en twee monteurs plus twee 40 voets diepladers voor de containers en een zware hef en sleepwagen om de gestrande Mercedes weg te halen. Vanaf dit moment hingen burens uit elk raam te loeren zich afvragend wat die gek (ik) nu weer van plan was.

Ze zetten de kraan neer, daarbij de hele weg in beslag nemend, en begonnen de container van de Mercedes te tillen. 'Tjeetje, kerel, geen wonder dat je hem kapot kreeg, deze container weegt 22 ton'. De kraan had een ingebouwde weeginstallatie zodat de bestuurder in staat was me dit prachtige nieuws te melden. De container op een van de wagens zetten verliep gelukkig voorspoedig. Rond deze tijd in de namiddag komt de schoolbus de hoek omrollen en ziet de weg versperd door trucks en kijklustigen overal. Na wat grove woorden kreeg ie de voor de hand liggende mededeling dat ie moest keren en het anders moest proberen. Nou hij steekt achteruit op de oprit met mooi nieuw grind van mijn buurman. Komt ie niet vast te zitten. God zij dank waren ze niet thuis want het zijn van die typen die de lol er niet van zouden inzien. De sleepwagen werd even aangewend om de bus vlot te trekken en met wat godslasterlijke taal op weg te helpen.

De kraan tilde de tweede container die maar 20 ton woog vlot. Netto, wist ik nu, was ik de trotse eigenaar van 42 ton radio. Maar het zag er allemaal goed uit. De containers op de wagens, de weg was vrij en de kids waren weer veilig thuis. In werkelijkheid stonden ze met hun pa's en ma's naar al dat vermaak te kijken. Nu echter zei de kraanbestuurder achteloos dat met

zijn afmetingen en gewicht hij niet zonder toestemming naar het nieuwe adres kon gaan en dat hij trouwens so wie so van provincie en politie toestemming moest hebben om te rijden. Na verdere 'discussie' besloten we maar dat ik toch al voor schaaap of lam hing (een Australische uitdrukking die betekent: dat ik hoe dan ook toch al tot over mijn oren in de str. nt zat) en dat als we gepakt werden ik de schuld op me zou nemen. Dus gingen we, ik vooraan de processie grote en lange voertuigen, langs secundaire wegen om alle mogelijke ongemakken van de hoofdwegen te vermijden. De kraanbestuurder deed nog de suggestie aan de hand dat we maar niet over welke brug dan ook moesten gaan omdat geen enkele bestand zou zijn tegen de asdruk. Ondanks dit akelige vooruitzicht arriveerden we onder dekking van het duister maar nu moesten we de weg weer blokkeren om de trucks de nauwe doorgang naar achter te laten maken. Het met zaklantaarns opgedoken volk hield het verkeer tegen en deed zwaarwichtig. Een van de helpers vertelde iedereen die hij staande hield dat er een politieoperatie aan de gang was om een drugbaron in te rekenen: ik ben dat nog steeds aan de burens aan het uitleggen. De kraan werd in de tuin geparkeerd en we installeerden wat schijnwerpers zodat ze konden zien wat ze deden. God mag weten wat de burens dachten van de nieuw aangekomen. Alles ging soepel zij het dan lawaaiig tot een volgend probleem opdook. Mijn betere helft, ze is verpleegster, besloot door het lint te gaan met een aanval van razernij, tieren en schreeuwen. Toen ik haar gekalmeerd had en vroeg wat er aan scheelde zei ze dat ze zich zorgen maakte dat als er een container op iemand zou vallen ze er niet zeker van was dat ze die persoon nog eerste hulp zou kunnen verlenen. Ik heb uitgelegd dat als er onverhoopt een 20 tons container op wie dan ook zou vallen we geen eerste hulp meer nodig zouden hebben. We zouden hem zo op kunnen rollen, naar huis brengen en onder de voordeur door kunnen schuiven.....

De containers stonden, tijd om de zaak af te handelen. Truckers, monteurs en kraanmachinisten hadden een erg officieel uitzien tarieven- en overurenboek. Een van de monteurs kwam met de chauffeur binnen, alleen maar voor het verlenen van morele steun denk ik. Het was een kolossale goedgevoerde Maori, compleet met gezicht- en body tattoo's en helemaal geen tanden meer. Hij legde nog uit dat ie die allemaal in kroeggevechten had verloren. Ik geloofde hem direct en ik was niet van plan over het prijskaartje te pingelen, toch? De chauffeur maakte zijn potlood nat (altijd een slecht teken) en begon op de orderbon te schrijven. De schade was \$2400 voor de kraan en \$500 voor elk van de trucks. Een van de truckers gaf me nog zijn kaartje voor het geval ik nog eens wat te transporteren had. Dikke pech voor hem, ik ga nooit meer verhuizen.. Het kleine beetje goed nieuws is dat ik nooit meer iets van de firma van de kapotte Mercedes heb gehoord.

Dus, nu weet u waarom de foto bij dit stukje zulk een intense betekenis voor me heeft. Erin zit mijn plotseling extra duur geworden radioverzameling. Aha, de derde container op de foto? Nou, ik had hem vrij spoedig erna nodig voor het aanvullende spul dat me naar huis schijnt te achtervolgen. En wat je niet ziet is de caravan die langzaam de grond in zakt onder het gewicht van de overvloed onontbeerlijke militaire radio's. En een stal zonder paarden, vol radio.

En wat er terecht kwam van Ian? Hij bouwde een museum voor zijn verzameling maar je kan er nu nog niet in want het is overwoekerd met toestellen. Het is zelfs een beetje moeilijk over de spullen op de veranda heen te stappen om bij de achterdeur van zijn huis te komen...

Naschrift: Toen ik de website van VK2DYM een tijdje geleden bekeek leek het me een goed plan dit stukje in ons blad te plaatsen, ter lering en vermaak. Nu blijkt dat VK2DYM vorig jaar is overleden. Dankzij email etc kreeg ik van VK2ZIO een vervolgverhaal en toestemming voor plaatsing met bronvermelding. Ian heeft een museumwebsite <http://vk2bv.org/museum/k-body.htm>. Ook de oude website van Colin is er nog (hoe lang?): <http://www.qsl.net/vk2dym/radio/collection.htm>

Op beide website vind je prachtige foto's en aanverwant. Konden wij maar ook nog maar over zulke prachtige spullen beschikken. De inhoud van de containers is grotendeels aangetast door vocht, warmte en insecten. De restanten zijn onlangs geveild.

Boekbespreking II

Dick Rollema, PA0SE

Radio Malabar, door Klaas Dijkstra.

Ruim 560 bladzijden A4-formaat, met 98 foto's. ISBN-10: 90-811188-1-1; ISBN-13: 978-90-811188-1-1.

Uitgave: Drukkerij-Uitgeverij Emaus, Groenlo.

Prijs 34,50 euro, exclusief verzendkosten.

Boven het eerste hoofdstuk staat:

Ik werkte onder radiopioniers; herinneringen aan een 30-jarige radioloopbaan.

Om met de deur in huis te vallen: dit is een uniek boek!

Voor wie zich interesseert voor de radiotechniek uit het verleden, en in het bijzonder de totstandkoming en exploitatie van de radioverbinding tussen het voormalige Nederlands Oost-Indië en Nederland, is dit een absolute aanrader. Ik ben haast geneigd te schrijven "verplichte lectuur".

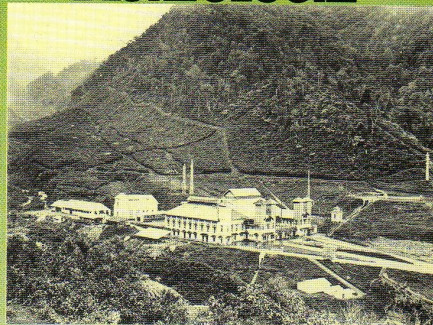
Uit de titel van het boek zou de conclusie kunnen worden getrokken dat het boek alleen gaat over Malabar, het tegenstation in N.O.I. van Radio Kootwijk.

Maar niets is minder waar.

Wanneer in 1914 de Eerste Wereldoorlog uitbreekt is Dijkstra soldaat bij Eerste Compagnie der Telegraafafdeling van het regiment Genietroepen. Hij maakt deel uit van een groepje militairen dat proeven neemt met een verplaatsbaar stationnetje, bestaande uit een vonkzender en een ontvanger met elektrolytische detector. Het vermogen voor de zender wordt geleverd door een soldaat op een soort fiets die een dynamo aandrijft. Het is geen succes want het vermogen van het zendertje is veel te gering. Na dit mislukte experiment wordt Dijkstra ingedeeld bij de Telegraafafdeling van het Hoofdkwartier van het veldleger. In Oosterhout wordt een radiostation met een krachtige vonkzender opgesteld. Uitvoerig beschrijft Dijkstra de problemen met het ophangen van de antenne aan een kerktoren, het laden van de accu's en de problemen met de zender en ontvanger.

Klaas Dijkstra

Radio Malabar

Herinneringen aan een boeiende tijd

1914 - 1945

Er doen geruchten de ronde dat in Nederland buitenlandse spionnen actief zijn die hun berichten per radio overbrengen naar hun basis. Om de zenders op te sporen worden proeven genomen met een richtingzoeker. Dat gebeurt onder leiding van de sergeant Veder die later bekend zou worden als een van de oprichters van de Nederlandsche Vereeniging voor Radiotelegrafie en als stichter van het Wetenschappelijk Radiofonds Veder. Het belangrijkste deel van de peiler is de zogenoemde goniometer (systeem Bellini-Tosi). De eerste wordt geleverd door het Technisch Bureau Wireless van H.H. Schotanus à Steringa Idzerda. Maar die is wel erg duur. De goniometers voor de overige vijf peilstations worden door de militaire radiodienst zelf gemaakt in de eigen werkplaats van de intussen afgezwaaide Veder, die thuis ook een prachtig radiostation heeft ingericht.

In 1919 reflecteert Dijkstra op een advertentie waarin een Radiotechnisch Ambtenaar bij de P.T.T. Dienst in Nederlands Oost Indië wordt gevraagd. Hij wordt aangenomen en eind 1920 vertrekt hij naar Indië. Te Malabar in de buurt van Bandoeng wordt een groot zendstation voor de langegolf gebouwd door de eminente radiopionier Dr. De Groot. Het bijbehorende ontvangststation is eerst gevestigd te Tjangkring en later te Rantja Ekek. Dijkstra komt daar onder leiding van De Groot te werken. Naast enkele gekochte zenders van het booglamp- en machinezendertype wordt een door De Groot ontworpen booglampzender van enorm vermogen (2400 - 3600 kW) gebouwd. De antenne wordt opgehangen tussen de wanden van een bergkloof. Bijna onoverkomelijk zijn de talloze problemen en tegenslagen waarmee De Groot te maken krijgt. Dijkstra beschrijft ze zeer gedetailleerd, gelardeerd met anekdotes. Eindelijk kunt u lezen hoe met een booglampzender moet worden gewerkt. Dat is niet eenvoudig en het doet meer denken aan het bedienen van een stoomketel dan een radiozender. De Groot zet onvermoeibaar door en op 5 mei 1923 wordt de verbinding met Nederland met het nodige ceremonieel

officieel geopend. Tragisch is dat de langegolfverbinding op dat moment eigenlijk al is achterhaald want dankzij de radiozendamateurs is intussen gebleken dat die verbinding op kortegolf net zo goed en vaak veel beter mogelijk is met een fractie van het zendvermogen van de booglampzender.

In 1927 gaat Dijkstra met zijn vrouw op verlof, waarbij hij tevens een aantal fabrieken en andere instellingen op radiogebied zal bezoeken. Als eerste gaat hij naar het radiostation Kootwijk waar hij een aantal weken verblijft. Hij komt onder de hoede van Dr. Koomans. Er is reeds een aantal zelfgeëxciteerde enkeltrapstelegrafiezenders op kortegolf in bedrijf. Koomans werkt tevens aan een VFO-gestuurde meertrapszender voor telefonie. Dijkstra steekt te Kootwijk veel op en gewaand met die kennis gaat hij terug naar Indië. Hij gaat werken op het Radiolaboratorium te Bandoeng. Te Malabar heeft De Groot intussen ook een enkeltrapszender op een golflengte van 17,2 m gebouwd die in Nederland goed wordt ontvangen. Er wordt zelfs telefonie mee gepleegd. De kwaliteit laat wel het een en ander te wensen over... Dijkstra krijgt opdracht een telefoniezender te ontwerpen en bouwen met slechts vijf trappen, waaronder drie frequentieverdubbelers, en met een vermogen van 80 kW. En het lukt! Nu zowel in N.O.I. als Nederland goede kortegolftelefoniezenders in bedrijf zijn wordt het naast telegrafieverkeer ook mogelijk telefoongesprekken over de radioverbinding te voeren. De gebruikers moeten daarvoor naar speciale spreekcellen die zich in de postkantoren van een aantal grote plaatsen bevinden. Na het ontwikkelen van goede echosperrers kunnen de gesprekken ook via de telefoon thuis worden gevoerd. Een verdere verbetering is geheimtelefonie waardoor niet iedereen met een kortegolfontvanger de gesprekken kan afluisteren. Het radiolaboratorium neemt steeds verder in omvang toe. Zenders worden met tientallen tegelijk gebouwd, o.a. voor de Buitengewesten. Er worden kwartskristallen geslepen en zendbuizen met wolframgloeidraden gerepareerd. Ook voor instanties buiten de PTT. Omdat de mogelijkheden voor het plaatsen van kortegolfantennes te Malabar te beperkt zijn wordt een nieuw groot kortegolfzendstation gebouwd op een vlakte bij Dajeukolot.

Een ingrijpende gebeurtenis is de overgang van amplitudemodulatie op eenzijdbandmodulatie, waarvoor Koomans de aanzet geeft. De EZB-verbinding Nederland-Indië op kortegolf is de eerste in de wereld! Dijkstra heeft is bij al deze activiteiten betrokken geweest.

Hieraan komt een abrupt einde met de bezetting van Indië door Japan in 1942. Na afloop van de oorlog komt het bedrijf weer moeizaam op gang. Dijkstra heeft daarvan alleen het begin meege-

maakt want in december 1945 vertrekt hij als patiënt met het hospitaalschip "Oranje" naar Nederland.

Dijkstra beperkt zich in te boek niet alleen tot het beschrijven van de werkzaamheden waarbij hij was betrokken. Regelmatig geeft hij ook op heldere en begrijpelijke manier een stuk radiotheorie weg als inleiding tot de praktische toepassing ervan. Veel, heel veel techniek dus in dit boek. Maar Dijkstra laat het daar niet bij. Ruime aandacht besteedt hij ook aan de leefwijze in de tropen, het landschap, de omgang met het Indische personeel en hun gebruiken. In geen ander boek of tijdschrift trof in zo'n volledige en deskundige beschrijving aan van wat er op radiogebied in het voormalige Nederlands Oost Indië is gepresteerd. En dat is indrukwekkend! Maar ook de lezer zonder Indische achtergrond zal ervan genieten.

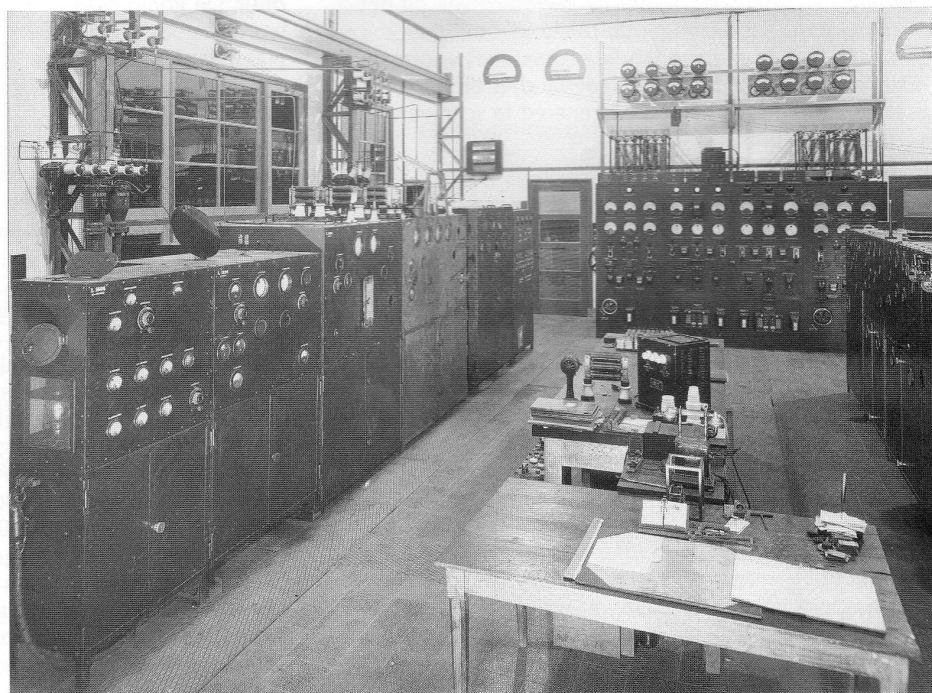
U kunt het boek bestellen per e-mail: emausgrafisch@hetnet.nl.

Bezoekers van de Dag voor de Radio Amateur op 4 november kunnen het boek daar kopen op de stand van de Surplus Leden Service, **Maar ook op de Najaarsbijeenkomst, waar Arthur Bauer een korte lezing zal verzorgen over dit boek.**

Voor deze bespreking had ik de beschikking over de complete tekst, voor een groot deel ook reeds gedrukt, en alle foto's. Maar nog geen compleet boek. Maar wel was al te zien dat Drukkerij Emaus er iets moois van ging maken.

Grote waardering komt toe aan Arthur Bauer. Hij ontdekte het manuscript van Dijkstra tijdens zijn bemoeienis met de ontruiming van het voormalige zendstation Radio Kootwijk. Arthur onderkende het grote belang ervan en heeft tenslotte bereikt dat het als boek werd uitgegeven. Daarbij moesten vele ernstige problemen worden overwonnen. In het voorwoord van het boek leest u daarover.

Dick Rollema, PAØSE

* Een van de vele foto's: Het lokaal in het radiolaboratorium waar de grote zenders worden beproefd.

Radioweekend bij het Crashmuseum

Tekst en foto's: Hans Muyser, PAØMJW

De officiële naam van het museum is: Luchtoorlog- en Verzetsmuseum van de Stichting CRASH 1940-1945. Het museum is aangesloten bij de Nederlandse Federatie voor Luchtvaart-Archeologie.

Het Crashmuseum organiseerde op 24/6 een radioweekend op een nabijgelegen terrein.

Een velddag met een voorspelling van mooi weer en een interessant museum was voor de schrijver van dit artikel voldoende aanleiding de reis naar Lissbroek te maken, hij werd in al deze aspecten niet teleurgesteld.

Samen met een team van andere enthousiaste vrijwilligers is ons lid Harm van Harten verbonden aan dit museum.

Het museum exposeert de restanten van in de 2e wereldoorlog gecrashte Duitse of geallieerde vliegtuigen, in principe uit heel Nederland maar concentreert zich hoofdzakelijk op neergestorte vliegtuigen in westelijk Nederland. Het museum is ook actief betrokken bij nieuwe bergingen.

Foto 1: Dit toestel lijkt enigszins op die uit de ARC-5 serie, het is de GF-11 CW/52063A, deze set werd door de vlieger zelf bediend t.b.v. communicatie tussen piloot en verkeersleiding van vliegtuigen onderling. De frequentie is te veranderen door het uitwisselen van spoelen. Links de ontvanger en rechts de zender. In de USA was dit een bekende dumpset, maar is in EU weinig gesignaleerd

Een bezoek aan het CRASHmuseum is een absolute aanrader, zoals de naam al zegt is het tevens ook een verzetsmuseum waardoor het geen lukrake verzameling is van alleen maar uit de modder opgediepte vliegtuigmotoren en verbogen propellers. Het toont alle aspecten die met de lucht-

Foto 2:
Radio van de Spitfire

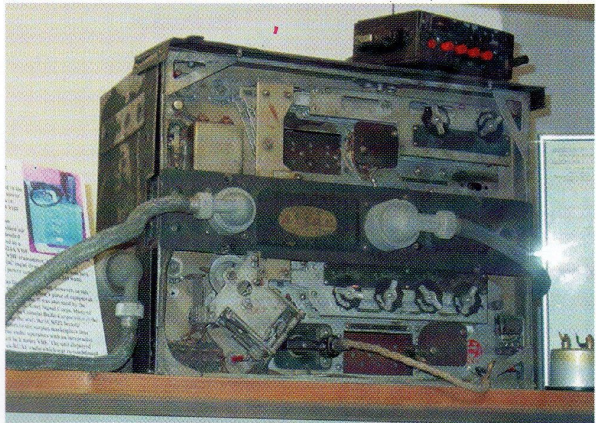

Foto 3: De SCR-522 met de BC-624/625, 100-156 MHz AM, circa 10 Watt, 4 kristalkanalen, hier is ook een Engelse versie van, de TR1135

Foto 4: Enkele in de bezettingstijd gemaakte kristalontvangers. De blikjes links bevatten door geallieerde vliegtuigen uitgeworpen radio-onderdelen om deze ontvangerjes te bouwen

oorlog boven Nederland te maken hebben gehad, zoals informatie over pilotenhulp, maquettes van boerderijen waar piloten ondergedoken waren, affiches uit die tijd, voorwerpen uit het dagelijkse leven van toen zoals kranten tijdschriften, plakkatens, documenten etc.

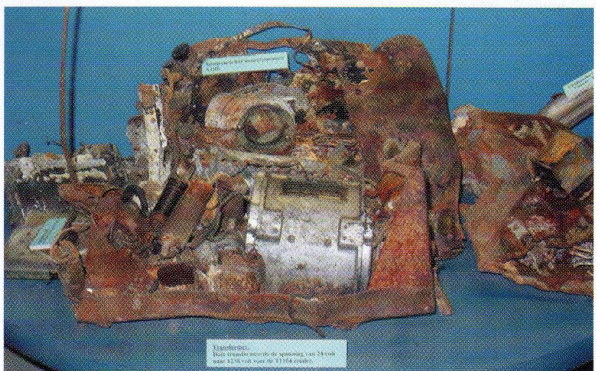

Foto 5: Wie zal dit herkennen? Het is het restant van een R1155 uit het wrak van een Wellington die 20 km ten zuiden van Amsterdam op 5/5/1943 neerstortte

Het is verbazingwekkend te zien dat sommige onderdelen die uit de wrakken komen na een grondige reinigingsbeurt vaak nog in een uitstekende conditie zijn, soms werken ze nog!

Voor ons als radio-enthousiasten is het extra interessant omdat veel aandacht is besteed aan de restanten van de radioapparatuur en overige boardelektronica uit de neergestorte toestellen.

Dit zal ongetwijfeld te maken hebben met de andere hobby van Harm.

Het museum is in principe alleen op zaterdagen open, van 11:00 – 16:00 uur, voor grote groepen kan het museum buiten deze dagen geopend worden.

Het adres is: Gansoord 50, 2165 Lisserbroek, voor verdere informatie e-mail: crash40-45@hetnet.nl

Op de website www.crash40-45.nl wordt ook een rouwbeschrijving aangegeven.

Foto 6: Een ontvanger R3090 uit het wrak van de Mosquito FB VI UP-K HX.823-C die op 24/3/1944 werd vermist en in september 1993 werd geborgen. Weet iemand iets van deze ontvanger?

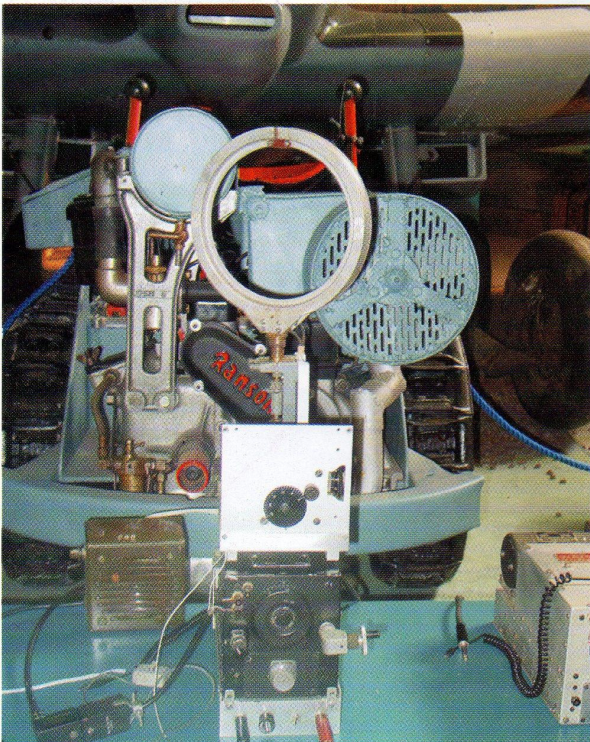

Foto 7: De langegolf-ontvanger BC-453 van de command set (ARC-5), deze ontvanger werd ook als peilontvanger gebruikt, op deze foto met de bijbehorende (zeldzame) peilantenne

Foto 8: In het museum bevindt zich ook een uniek stuk Nederlandse vliegtuigbouw- historie. Op 12/6/1993 werd het wrak geborgen van een op 11/5/1940 neergestort Nederlands gevechtsvliegtuig. Pas na intensief speuren werd het wrak bij Nieuwkoop (ZH) gevonden, deze restanten zijn de enige bestaande overblijfselen van dit type. Het is de Fokker D-21 nr.229 van piloot serg. Vlieger J. (Koo) Roos. Hij stortte neer na gevecht met 3 Duitse ME-110's. Er was een radio-installatie van de Nederlandse Seintoestellen Fabrik (NSF) aan boord, waarvan in deze opstelling alleen nog de accukist aanwezig is

Foto 8.

Het aantal actief aanwezige SRS-leden was niet zo groot, hier volgt een overzicht:

Foto 10 Trevor Sanderson (PA3BOH) en Gert Pas (PA0GJC) achter hun TCS12-opstelling, helaas slaagden zij er om de een of andere reden niet in de zender aan de antenne aan te passen. Geheel links een prachtige zeer compact gebouwde Collins vliegtuigzendontvanger met testunit (die te gebruiken is als bedieningsunit). Geheel rechts is nog net iets te zien van de Torn.Fu.b1 van Hans Muijser (PA0MJW), vanwege problemen met de modulatie is hiermee slechts een verbinding gemaakt.

Op foto 11 en 12 worstelt Ton Buitenhuis (PA0RTB) met de voeding van de GRC9 van het museum, een van Cor (PA0AM) geleende voedingskabel gaf geen oplossing, omdat deze ook defect bleek.

Foto 13 laat de opstelling van Cor (PA0AM) (met BC-652/653) en Ton Waskowski (PHOAM) met Canadese WS19 zien. Cor had nog iets speciaals meegenomen, zie foto 14, een moderne SKANTI dumpset!

foto 10

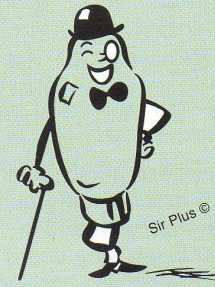

foto 12

foto 11

foto 14

foto 13

De Kuil

Colin MacKinnon †, VK2DYM

(Vertaling Dick van den Berg PA2DTA)

Jaren geleden gooide ik enkele oude radiotoestellen en wat militaire radiospullen weg die dan ook tot de absolute rommel hoorden. Wanneer ik iets weg doe is het ver heen, voorbij elke mogelijke vorm van heropstanding.

Op mijn erf had ik een groot gat dat werd gebruikt voor het storten van huisafval en troep en bij de tijd dat ik dat radiospul erin gooide leek het alsof ik een mijnschacht tot aan de rand toe vol met al die fantastische radiospullen gevuld had. Ik maakte er een foto van die ik stuurde naar Electronics Australia (EA). Redacteur Jim Rowe publiceerde die als De Kuil Van en toen brak het spreekwoordelijke circus los. Heiligschenner, crimineel, vandaal, walgelijk en andere reacties komen boven. Het leverde meer heisa en ingezonden brieven dan een verbod op radio. Ik vermoed dat de verkoop van EA met minstens 20% steeg. Witcomb van de historische radio club eiste opsluiting en sprak maanden niet meer met me terwijl anderen juist weer met stoffer en blik het spul wilden komen redden. Een andere jonge kerel bepleitte nog toestemming om een shovel mee te mogen nemen. Anderen schreven dingen als: "kan ik niet de derde knop van rechts op het toestel in de linkerhelft van de foto krijgen?" In werkelijkheid kon ik die verdorpe knoppen er toch al niet meer afhalen. Anderen wilden bretels maken van mijn darmen. Het was hoe dan ook beter dan welke een aprilgrap ook, hoewel het eerst niet als zodanig bedoeld was. Zodoende werd ik geëxcommuniceerd door de ene helft van de australische radioge-meenschap en erg populair bij de andere helft die wilde doorsnuffelen bij het uitgraven van mijn kuil. Dit is het verhaal achter De Kuil. Ik hoop dat ik het nu achter me kan laten en dat er vergeving is de komende jaren.

De Kuil had ook een hoofdrol in een van mijn andere rampen. Voor een mooi prijsje kreeg ik bij een elektriciteitsfirma een partij plastic materiaal in handen. Toen ik het op kwam halen hadden ze alles wat plastic was bij mekaar gebundeld en zeiden dat ik wel alles moest afvoeren. Er zaten ook zo'n honderd stuks gigantische plastic kurkentrekkingen bij van twee meter lang en 40 cm diameter gemaakt van plastic staf rond 20 mm. Ik veronderstel dat men ze als ankers voor het een of ander de grond in draaiden. Ik verkocht ze als schroot. Hoe dan ook, de hoofdprijs was drie pallets vol met computertapes van 2,5 cm breed op 30 cm haspels verpakt in honderden plasticdozen. Het kwam van hun boekhoudafdeling en bleken overvloedige back-ups. Nou ik maar rekenen dat het prachtig spul was, geld waard, dus proberen het te verkopen. Nieuwe tape kostte 30 dollar per haspel, die van mij maar vijftien. Een koopje dus. Ik verkocht er een paar maar had nog steeds drie pallets met handel opgeslagen onder in huis, in een voor bosbrand nogal gevoelige streek. Uiteindelijk viel het kwartje: ik had een brandgevaarlijk goedje onder in huis. Daarom besloot ik: in de kuil en de brand erin. Nou je hebt geen idee hoe goed het spul brandt en

wat een prachtige stroom zwarte rook eraf komt. Beter dan een rookgordijn van elk WWII dan ook. Zie je op tv oude banden of olie branden met echte vette zwarte rook, nou dit was minsten zo goed. De politie en brandweer kwamen drie keer langs om het uit te spuiten en dan was het uit, zij weg en het verduivelde spul begon spontaan opnieuw te fikken. Ze waren nou ook niet bepaald gecharmeerd door de vele telefoontjes uit de buurt over die grote brand. Uiteindelijk concludeerden ze dat het vanwege de kuil eigenlijk geen kwaad kon, dus lieten ze het spul en mij alleen.

Het bleef uiteindelijk drie dagen branden. Zelfs nadat ik het diverse keren uitspoot gebeurde er weer poeeffff. Toen het tenslotte uitgebrand was had ik een berg heel fijn, fijner dan talkpoeder, over. De ijzeroxidelaag van de band. Als het ging waaien kwam alles in een omtrek van een kilometer onder het rode stof. Gelukkig is er niemand op het idee gekomen wat het was en waar het vandaan kwam. Ook mazzel dat de milieudienst nog niet zo was als nu, anders had ik misschien nog in de bak gezeten.

Tjonge, ben ik blij dat ik nu geen kuil meer heb om me in de problemen te brengen.

LET OP: NAJAARS- BIJEENKOMST 11 november

Hans Remeus PA1HR zal een lezing houden en filmmateriaal tonen over de geschiedenis van PCH, Scheveningen Radio.

Vooraf zal Arthur Bauer, PAØAOB, een korte inleiding geven over zijn nieuwste boek dat verhaalt over het andere beroemde zendstation Radio Malabar.

Het boek is tijdens de ruilbeurs na afloop van de beide lezingen te koop aan de tafel van Benny Emaus.

Prijs van het boek: 34,50 euro.

SRS Markt

De redactie accepteert geen enkele verantwoording m.b.t. de inhoud van de advertenties of eventuele consequenties daarvan.

Gevraagd:

Een complete, werkende GRC 3035. Ik heb te ruil een Franse BC-191 met dynamotorvoeding. Een tip waar ik deze set zou kunnen vinden is uiteraard ook welkom. Stuart McKinnon tel. home: 0044 1384872157; mobile 07860496516

Voor mijn BC-348 zoek ik de volgende onderdelen: dynamotor DM-28, plug met 4x2 platte pennen boven elkaar, potmeter 200 Ohm met knop voor de schaalverlichting, BFO-schakelaar met knop. Voor mijn GRC9 antennebeugel FT-515GY, uitgangstrafo voor RT77 (GRC9). Voor mijn BC-652/653 antennevoet MP-58. Voor de BC-603 het gietijzeren front. Voor de BC-191 de antennestroommeter fabrikaat GE, type SC-IS-89 W.G.M. Diepenmaat PAØWDH tel. 053-5724046

Gezocht: Kast voor de Amerikaanse WS48 (lijkt op de 18-set) en de antenne-delen hiervoor, batterijkast voor de Canadese WS58, bedienbox voor de ARC-54 type C3835/ARC-54 en de mounting MT-1535/ARC-54.

Theo Alberts PA1RGB tel:0594-503343

Aangeboden:

Om reden van veelvuldig verblijf in het buitenland bied ik aan:

Radio Relay System FM 12/800 fabrikaat Telefunken, verpakt in 6 aluminium waterdichte kisten, € 175,-; receiver R-1155A; receiver BC-728-C; receiver B40 van Britse Marine, 220VAC; receiver-transmitter BC-1000-B met vibrator power supply PP-114-RT-3 en 2 onderhoudskisten; receiver-transmitter BC-659A; 2 stuks RT-77-A (GRC-9) compleet met tassen en alle toebehoren, van een set zijn ontvanger en zender nummertelijk; receiver-transmitter BC-1306 met vibrator power unit PE-237; WS38 MkII; 2 stuks BC-611-C waarvan 1 met commando aansluiting, Franse BC-191 met USA voeding, BC-778-E met tas en extra's (dit is de Gibson girl); er is nog meer te koop, heeft u belangstelling maak een afspraak.

Harm P. Claasen Meipoortwal 12 6981 DD Doesburg, 031 3473632 of 06 18943881

Nog enkele metalen delen om zelf een mounting voor een WS19 te maken; junctionbox met bekabeling voor BC-191 en BC-312 (12 Volt); junctionbox met bekabeling voor BC-191(375) en BC-348 (24 Volt); BC-603 compleet en werkend met dynamotor; LaFayette kortegolfontvanger, type HA350, werkend met documentatie en enkele reservebuizen; Siemens Hellschrijver type 72GL met documentatie; spaar/lek ringkerntrafo 220/127 V circa 25Amp; Siemens Telexmachine T100 C met convertor en homemade XY scoop; laatste houten mounting voor WS19 compleet.

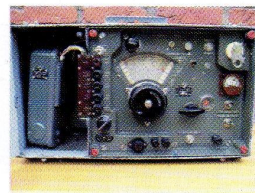
W.G.M. Diepenmaat PAØWDH tel. 053-5724046

Wegens indikken van mijn verzameling burgerradio's heb ik een selectie gemaakt van de toestellen met Visserijband, hiermee is ook de 80m band in AM te ontvangen. Het gaat om de volgende toestellen, de afkortingen L, M, K, V betekenen resp. lange, midden, kortegolf en visserijband.

Philips	1959	L4X90TL,M,2K	werkt	80,-
Philips	1941	902A L,M,K,V	werkt	175,-
Philips	1940	494A L,M,K,V	bakeliet werkt	125,-
Grundig	1958	2077WEM,3K	hout werkt	75,-
Philips	1955	BX350 L,M,K,V	bakeliet werkt	75,-
Philips	1940	773A L,M,2K,V	bakeliet werkt	125,-
Erres	1949	KY488 L,M,3K,Fm	hout werkt	250,-
Philips	1960	BX732A L,M,K,V	hout rep.	75,-
Philips	1940	907A L,M,K,V	hout defect	65,-
Philips	1952	BX520A L,M,2K,V	bakeliet GAW rep.	35,-

Uit gesprekken is mij gebleken dat er interesse bestaat om in de huiskamer naar de band te kunnen luisteren! Voor informatie: Peter van Leeuwen, 0573-441358 lansinck@dds.nl

Aangeboden: Russische ontvanger R 311 uit 1962, frequentiebereik 1-15 MHz, in 5 banden, met spoeltrommel, regelbare bandbreedte, 8 buizen, allen van het type 2SH27L, de benodigde voedingsspanning is 2,5 en 80 volt, zie ook Fietsch, deel 1, pagina 328 e.v. Prijs € 90. Zie foto 1
Roel van Gulik, tel. 023 - 5295851; e-mail: pa3dxi@amsat.org

Vakantiewoning te huur aangeboden in de kop van Noord-Holland, gemeente St. Maartensvlotbrug, 2 km vanaf het Noordzeestrand, 6 km ten westen van Schagen en 45 km naar de firma Baco.

Gebruik van dipool (2 x 19 meter) met open voedingslijn mogelijk, vrijwel storingsvrije ontvangst!

Prijzen vanaf € 175 per week (buiten hoogseizoen). Inlichtingen en boekingen bij Roel van Gulik, tel. 023 - 5295851; e-mail: pa3dxi@amsat.org

Sound Recorder, model 25X, 28 Volt, uit plm. 1950, fabrikaat Peirce Wire Recorder Corp. Prijs € 30.

Roel van Gulik, tel. 023 - 5295851; zie onderstaande foto, e-mail: pa3dxi@amsat.org

All MINIATURES

All ON THE ARMY-NAVY PREFERRED LIST

AND **All** DEVELOPED BY **RCA!**

The 17 RCA Miniatures shown on this page — all of them on today's Army-Navy Preferred List of Vacuum Tubes — are:

1A3—H-F diode	3A5—H-F twin triode	6C4—H-F power triode
1L4—R-F amplifier pentode	3S4—power amplifier pentode	6J4—U-H-F amplifier triode
1R5—pentagrid converter	6AG5—R-F amplifier pentode	6J6—twin triode
1S5—diode-pentode	6AL5—twin diode	9001—Sharp cut-off U-H-F pentode
1T4—R-F amplifier pentode	6AG6—Duplex-diode High-Mu triode	9002—U-H-F triode
3A4—power amplifier pentode		9003—Super-control U-H-F pentode

Tiny tubes like these—every single one of them developed by RCA—were destined for the spotlight—thanks to your recognition of their possibilities.

The spotlight picked them up first in June, 1940, when the "Personal Radio" was announced—the history-making portable designed around RCA's staunch little quartet, Miniatures 1R5, 1S4, 1S5, and 1T4.

War found Miniatures instantly available for overseas service—for example, in such equipment as the paratrooper's air-borne "Handie-Talkie."

Once Victory is won, it will be our privilege to work with you designers so that, together, we may play our continuing parts in miniature tube type development and use for peacetime purposes. We look forward to that day. And we will gladly advise you now which tubes — Miniatures, and others — will most likely be on RCA's post-war list of "Preferred Tube Types," if you will write to RCA Commercial Engineering Section, 62-10A South 5th Street, Harrison, New Jersey.

The Magic Brain of all electronic equipment is a Tube and the fountain-head of modern Tube development is RCA.

BUY
WAR
BONDS

**RADIO CORPORATION
OF AMERICA**

RCA VICTOR DIVISION • CAMDEN, N. J.